nec poteſt ſine pena ſe occidere vel vulnerare vel
alterius occiſioni ſe exponere. vt ĩ.c.ſi licet.xxxiij.
q.iiij.ꝛ in.l.nõ tm̃.ff.de appel. ita ꝛ fortius nõ ẽ qs
dñs aĩe ſue vt ad peccatũ poſſit ſe obligare. nam ꝛ
iuramentũ non obligat ad peccandũ.quia nõ dꝫ
eſſe iniquitatꝭ vinculũ.vt ĩ.c.quãto. ꝛ in.c.ſi vero
de iureiur.qḋ ꝓcedit etiã ſi obligaret ſe ad peccatũ
veniale.vt ꝓbaꝛ in.c.ij.de pac.li.vj.Tertia regu-
la ẽ ꝙ pactũ turpe vel rei turpis nõ eſt obligatoriũ
et dicıꝛ pactũ turpe qñ cõtinet in ſe turpitudinem
licet res ſup qua interponıꝛ nõ ſit turpis.vt ſi pro-
mitto tibi dare.x.vt mihi cõferas eccliã.ꝛ omñe pa
ctum ꝯtra ius ẽ turpe.vt in.c.faciat homo.xxij.q.
ij.ꝛ in.l.filius.ff.ḋ ꝯdi.inſti.pactũ vero rei turpis
eſt qñ interponıꝛ ſup re turpi.vt ſi ex pacto capio
x.vt hoiem interficiã.Quarta ꝛ vltima regula ẽ ꝙ
pactũ impoſſibile de iure vel de facto nõ obligat.
qꝛ impoſſibiliũ nulla eſt obligatio.vt in regula ne-
mo põt.de re.iur.li.vj. Et ideo dicimus ꝙ p̃ceptũ
ſupioris nõ obligat ad impoſſibile.vt in.l.ſi.ff.que
ſen.ſine ap.reſcin.ꝛ.xix.di.in memoriã. Et ex hoc
et ex tex.no.ꝙ illud dicimur poſſe qḋ de iure ꝛ de
facto poſſumus.qḋ aũt nõ eſt poſſibile de iure re-
putaꝛ impoſſibile.vt in.d.c.faciat homo.Pone ex
emplũ ꝓmitto tibi dare rem ſacraꝫ.hoc.n.de iure
non eſt poſſibile.vt in.l.inter ſtipulantẽ.§.ſacram
ff.de ver.obli.Idẽ ſi eſt impoſſibile ḋ facto.vt ſi ꝓ
mitto celũ digito tangere vꝉ q̇d ſimile. Eſt tñ inter
ħ dña.nam ſi pactio impoſſibilis ẽ de iure ꝛ de fa
cto vel de iure tm̃ non obligat.ſi aũt eſt impoſſibiꝉ
de facto tm̃.aut illa ĩpoſſibilitas ẽ ꝑpetua.ꝛ nõ ob
ligat.vt in inſti.de inuti.ſtipu.§.j.Aut ẽ impoſſibi
lis ad tp̃s.ꝛ tunc obligat vt ſi ꝓmitto tibi dare mil
le ꝛ impoſſibile eſt mihi tibi nunc ea tradere ſum
nihilominus tibi obligatus.quia ħ non eſt impoſ
ſibile ſm naturã ꝛ potius dicıꝛ incõmoditas q̃ im
poſſibilitas.vt.l.cõtinuus.ff.de ver.obli. ¶ Vlti
mo no.ibi oĩs pactio oĩſqꜫ ꝯuentio.differentiã eẽ
inter pactum ꝛ cõuentionem.nam pactio ẽ ſpecia
lis.cõuentio eſt generalis.nam generaliter poteſt
dici cõuentio qñ hoies in aliquã ſniaꝫ ꝯueniũt q̇le
cunqꜫ ſit illud ſup quo ꝯueniunt.vt in.l.j.§.ij.ꝛ in
l.cõuentionũ.ff.de pac. ¶ Op.ꝯ tex.ꝛ p̃dicta ḋ.c.
debitores.de iureiurã.vbi valet iuramentũ ḋ vſu
ris ſoluendis.ꝛ tñ interponıꝛ ſup re turpi.So.pa
ctũ nõ valet ſine iuramẽto ex q̇ turpiter q̇s recipit
ſponſionẽ.vt in.d.c.debitores.Sed an valeat iu
ramentum.diſtingue ꝙ aut continet turpitudinẽ
ex ꝑſona vtriuſqꜫ recipientis.ſ.ꝛ iurantis.ꝛ nõ te
net. vt in.d.c.ſi diligẽti.ꝛ.xxij.q.ij.ꝑ totuꝫ.aut cõ
tinet turpitudinẽ ſolũ ex pte iurantis.ꝛ idem quia
non poteſt quis ſe vinculare ad peccatum vel etiã
contra bonos mores.vt in regula non eſt obliga
torium.de re.iur.li.vj.aut continet turpitudi-
nem ſolũ ex parte recipientis.non aũt ex parte iu
rantis.ꝛ iuramentũ obligat.ꝛ ħ caſu ꝓcedit.c.de
bitores.ꝛ eſt rõ quia iuramentũ principaliter diri
gitur in deũ in quo nulla reperıꝛ turpitudo.ergo
iurans teneꝛ ad obſeruantiam.ꝛ ſeruando non
peccat.ſed ſolutũ vigore huiꝰ iuramenti põt repe
ti ab eo qui turpiter recepit.vt in.d.c.debitores.ꝛ
in.c.ad audientiam.ꝛ in.c.ad aures.qḋ me.cau.
¶ Vltimo queriꝛ quidã fecit pactũ creditori ſuo ḋ
non cedendo bonis vtrũ hoc pactũ ſit impoſſibile
de iure.Frede.ꝯſilio.lviij.in effectu diſtinguit ꝙ
talis pactõ tenet niſi notoria paupertas reddat pa
ctum illicitũ.nam tunc videtur ſe obligare in effe
ctu ad carceres quod nõ poteſt.vt ſ.dixi cum nõ
ſit dñs membroꝝ ſuoꝝ.Et an iuramentum ſuper
hoc interpoſitum valeat.vide qḋ dico in.c.cum cõ
tingat de iureiuran.

¶ De tranſactionibus. Rubrica

¶ Continua hanc rubricã vt dictũ fuit in p̃cedenti
titulo.Et ꝓ rubrice intellectu q̃ro q̇d ſit tranſactio
So.tranſactio eſt de re dubia ꝛ lite incerta pactio
non gratuita.ꝛ dicitur de re dubia.quia ſi manife
ſte appareret calũnia non teneret tranſactio.vt in
l.in ſumma.ff.de ꝯdi.inde.dicitur de lite incerta.
quia ſi fuiſſet prius iudicatum nec ſententia fuiſſet
appellatione ſuſpenſa nõ teneret tranſactio.vt ĩ.l.
poſt rem iudicatam.ff.eo.dicitur non gratuita pa
ctio.quia tranſactio fit aliquo dato vel retento.vt
ĩ.eo.ſuper eo.Et dicitur tranſactio quaſi actionis
tranſitio.qꝛ is qui tranſigit trãſit.i.recedit ab actõ
ne ſibi cõpetente.ꝛ ad materiã vide quod no.ĩ.d.
c.ſuper eo.

Sicut. Inſtrumẽta ꝛ alia iu-
ra priũ ꝯtraria tranſa
ctione tolluntur.Diuiditur.nam
prima pars decernit.ſecunda ſup
plet ibi cui. ¶ Nota ibi ſalubrem
ꝙ tranſactio dicitur ſalubris.ꝛ ſi-
cut cõmendatur a iure tranſactio.ſic iuriſcõſultus
ſeu p̃tor cõmendat eum qui execratur lites.vt ĩ.l.
iiij.ff.ḋ alie.iudi.mu.cau.fa.hinc ẽ ꝙ ſi poſt tranſ-
actõnẽ appareãt inſtrumẽta ꝑ q̃ appareat tranſigẽ-
tem fuiſſe deceptũ non ꝑ ħ inſtauraꝛ lis.lꝫ grauis
ſit deceptio.qꝛ magnuꝫ cõmodũ ꝯſequıꝛ qui a lite
recedit.ꝛ ẽ tex.no.in.l.lutius.§.ſi.ad trebellꝉ.vide
bo.glo.ꝛ qḋ ibi dixi ĩ.c.penꝉ.de emp.ꝛ ven. ¶ Se
cũdo no.ibi deciſionẽ.ꝙ trãſactio dicıꝛ deciſio cãe.
equiparaꝛ eñ rei iudicate.vñ exceptõ trãſactõnis
eſt exceptio litis finite.vñ põt opponi ad lit.ꝯteſta.
lꝫ ſit ꝑemptoria.vt no.ĩ.c.ſi.de excep.li.vj. ¶ Ter-
tio no.ꝙ ꝑ trãſactõnẽ tollũꝛ oĩa iura cõpetẽtia trãſ
igentibus ſiue ſint inſtrumẽta ſiue teſtes ſiue p̃ſcri
ptio vel quicq̇d aliud de iure cõi vel ſpeciali cõpe-
tens.qḋ intellige altera ꝑte volente trãſactõeꝫ im
plere alꝭ põt tranſigens vti iure ſuo.vt in.l.cũ ꝓ-
ponas.C.de pac. ¶ No.quarto ibi nũc habitoꝝ.
ꝙ pactũ nouiſſimũ ſeruandũ eſt.rumpit eñ p̃cedẽ
tia.vt in.l.pacta nouiſſima.C.de pac.ħ eñ vt colli
gıꝛ ex littera multe cõpoſitiones p̃ceſſerãt tãdẽ ve-
nerũt ad cõpoſitõnẽ.de qua in tex.ꝛ ħ ipa mãdaꝛ
ſeruari. ¶ No.q̇nto ꝙ papa põt ſupplere defectuꝫ
cõmiſſũ in trãſactione ſiue ſit defectꝰ iuris ſiue fa-
cti.ꝛ ħ voluit littera ibi incuria vel imperitia.ꝛ dic
incuria.i.mala cura vꝉ negligẽtia ꝛ reſpicit factũ.

dic imperitia vt quia partes errarunt in iure nō ſeruando debitas ſolēnitates. An aūt hec ſupletio generalis habeat tollere omnē defectum. vide in Spe. in ti. de legato. in. §. nunc oſtendendū. v. xviij. vbi notabiliter dicit ꝙ h̄ clauſula ſupplentes defectū ⁊c. referꝛ dumtaxat ad ſolēnitates iuris. nō aūt ſupplet defectū inhabilitatis ꝑſonaꝝ vel alium defectū naturalem. Pone exemplū pars tranſegit ſup eo qđ poſſidere non poteſt ⁊ papa ſimpliciter confirmando dicit ſupplentes defectū ⁊c. naꝫ niſi papa ſit de oībus informatus illa clauſula ſolum refertur ad defectus cōmiſſos circa ſolēnitates iuris. ⁊ idem tenet Archi. in. c. cenomanenſem lvj. di. qđ bene notabis. vide ad h̄ tex. ⁊. qđ ibi no. in cle. paſtoralis. đ re iudi. An aūt aliꝰ citra papaꝫ poſſit ſupplere defectū cōmiſſum in cōtractibus vł in iudicijs. dic ꝙ non etiā ſi ſit legatus de latere. vt notanter dicit Spe. in ꝑalle. loco. ⁊ facit glo. no. in c. fi. de here. li. vj. qđ notabis.

¶ In gl. ij. in fi. no. glo. que in effectu ꝓſequiꝛ tres ſpecies petitionis et tranſactionis. nam qn̄qꝫ petitio ⁊ tranſactio eſt ſpecialis qn̄qꝫ generalis qn̄qꝫ indefinita. Sed legiſte vt dicunt h̄ Pe. ⁊ Ab. ⁊ bene ſolū ꝓſequūtur ꝑmas duas ſpecies. de indefinita non faciunt mentionē. qꝛ indefinita equipollet vlī. vt in. l. fi. ff. de vino tri. ⁊ ole. le. ⁊ in. c. vt circa. vbi de h̄ de ele. li. vj. Docto. nr̄i aliqđ tangunt poſt glo. h̄ ſed nō ꝑfecte explicāt materiā. Unde dic tu latius ⁊ clarius colligendo dicta Bar. in. l. ſub ꝑtextu. ⁊ in. l. ſi de certa re. C. eo. ti. ꝙ qn̄qꝫ petitio eſt ſpecialis qn̄qꝫ generalis. primo caſu aut ꝓſecutio ⁊ tranſactio fuerunt etiam ſpeciales. ⁊ tunc indubitatuꝫ eſt ꝙ trāſactio nō extendiꝛ ad aliā ſpeciē. vt in. l. age. C. eo. ⁊ ibi ꝑ gl. De hac materia pone exēplū. petebā certā domū a te ⁊ hanc domū dūtaxat fui ꝓſecutꝰ. demū trāſegimꝰ ſpecialiter ſup hac domo. vt. ſ. datis mihi. x. recederē a lite. h̄ tranſactio ſpecialis nō obſtat mihi volēti petē aliā rē a te ꝑ hāc rē ſup q̄ tranſegimus petere ſi poſſuꝫ. Aut tranſactio fuit generalis. vtputa quia datis mihi. x. renunciaui omni iuri cōpetenti mihi ꝯtra te. ⁊ tūc eſt dubiū nunqđ hec trāſactio generaliter facta debeat reſtringi ad petitionē ſpecialē. an vero debeat referri ad oīa q̄ poterā a te petere. Glo. h̄ tenet ꝙ debet reſtringi ad ſpeciem petitaꝫ. Ja. bu. in. d. l. ſub ꝑtextu tenet ꝯtrariū. dicit eni ꝙ ex quo tranſactio fuit generał habet vigorem generalem etiam in ſpeciebus nō petitis non vigore tranſactionis. quia nō pōt dici tranſactio ex q̄ de alijs ſpeciebꝰ nō erat lis ſed habebat vim rōne pacti. Bar. ibi tenet ꝙ etiam vigore tranſactōnis habebit vim in alijs ſpeciebꝰ. Mouetur hac ratione. nam tranſactio ſepe fit vt pro eo qđ reus dat actori. actor det aliqua reo. vnde ſi actor receptis centū a reo liberat eum ab actōne ꝓpoſita. ⁊ ab alijs quibuſcunqꝫ ſibi cōpetentibꝰ contra illā videꝛ ſibi donare ius ſibi cōpetens q̄tūcūqꝫ ſit clarū ⁊ liquidū ꝓ eo qđ recipit a reo. nam remittere ē donare. vt in. c. veniens. de teſti. ⁊ in. l. ꝯtra iuris. ff. de pac. Et ideo cōclude poſt eum ꝙ aut tranſactio generalis ſecuta petionem ſpecialē poteſt ſalua rōne recti ſermonis reſtringi ad petitionem ſpecialem. ⁊ in hoc caſu ſalua opi. glo. ⁊ facꝛ quia verba ſequentia intelliguntꝛ ſꝫm ꝑcedentia. vt in. l. ſi ſeruus pluriū. §. fi. ⁊. l. qui filiabus. ff. de le. j. facit. c. intelligentia. ⁊. c. ꝑterea. de ver. ſig. Aut ſi poteſt reſtringi ad ſpeciē petitā ſalua rōne recti ſermonis. vt quia v̄ba ſunt multū generalia. vtputa quia dixi renuncio oībus actionibꝰ mihi cōpetentibus qualitercūqꝫ ꝯtra te vel quid ſileꝛ. ⁊ tunc trāſactio non reſtringiꝛ. ſed generaliter in oībus habet vigorē. ad h̄. l. pluribꝰ. ff. de acceptila. ⁊ h̄ quo ad primū membrū. Quo ad ſcđm qn̄ petitio fuit generalis. puta qꝛ ep̄s petijt oīa iura ep̄alia. ⁊ tūc aut ꝓſecutio ⁊ tranſactio fuerant etiā generales. quia ep̄s ꝓſecutus fuit in iudicio petitionem ſuā generalem. ⁊ poſtea tranſegit generaliter. ⁊ tunc trāſactio generalis generaliter debet intelligi. vt in. l. ſub ꝑtextu. C. eo. In h̄ tn̄ aduerte extra exempluꝫ ꝑmiſſum. ꝙ aut quedā ſpecies ſeu res erant incognite dolo aduerſarij. ⁊ tūc tranſactio generalis nō refertur ad illas res. vt in. l. tres fratres. ff. đ pac. Exemplū duo fratres qui cōiter ſucceſſerunt patri trāſegerunt generaliter ſuper tota hereditate ſi alter eoꝝ occultauit prius aliquas res illa tranſactō generalis ad illas res occultas non referꝛ. Aut certe ſpecies ſeu res erant incognite ſine dolo aduerſarij. ⁊ tunc aut erant debite ex teſtamento. ⁊ non valet tranſactio quia ſup debitis ex teſtamento nō valet tranſactio niſi viſo teſtamēto. vt ē tex. no. in l. de his. ff. eo. Aut erant debite alio iure. ⁊ cōiter teneꝛ ꝙ valet tranſactio etiā reſpectu aliaꝝ ſpecieꝝ incognitaꝝ. Quidā tamē tenuerūt oppoſitū dicentes ꝙ is qui remittit donat ſed ignorās nō donat. vt. l. nec ignorans. C. đ dona. ergo tranſactio ſeu remiſſio non referꝛ ad incognita tranſigenti. Sed Bar. tenet primū quia ſatis eſt ꝙ generaliter cogitauerit. ⁊ videꝛ cogitaſſe generaliter ex q̄ liberauit eum ab oī eo qđ ab eo poſſet petere. Dicit tamē ꝙ vbi iſte non cogitaſſet generaliter vel ſpecialiter. tunc non referꝛ ad incognita rōne ꝑdicta. ⁊ indubio ſi petitio fuit generalis ꝑſumiꝛ generaliter cogitaſſe. vnde referꝛ ad oīa que pn̄t compꝛhēdi ſub generali actione. ſecꝰ vbi petitio fuit ſpecialis qđ no. qn̄qꝫ petitio fuit generalis. ⁊ trāſactio generał ſed ꝓſecutio fuit ſpēalis. Exempluꝫ petij a te adminiſtratōnē tutele poſtmodū fui ꝓſecutꝰ certas ſpecies tm̄. puta adminiſtratōnē lane ⁊ ſalis. ⁊ iſto caſu ſunt opi. ꝓpter. l. licet. C. de iudi. nā ſententia generalis referꝛ ad ꝓſecuta vt ibi ergo idem ī trāſactione. Alij in ꝯtrariū qꝛ ſn̄ia dꝫ reſtringi ad ꝓbationes. ſed trāſactio pōt eſſe generalis. Sed omiſſis opinionibꝰ diſtingue ꝙ aut doloſe in ꝓſecutōe omiſit alias ſpecies. ⁊ tunc ſn̄ia obſtat in oībus. et idem in trāſactionibus. ad hoc tex. no. in. l. de rebus. ff. de arbi. Aut ſine dolo ⁊ tūc referꝛ ad ꝓſecuta ſicut in ſn̄ia qđ intelligo ſi ſalua rōne recti ſermonis pōt trāſactio reſtringi ad ꝓſecuta alˀs ſecus vt. ſ. dixi. Aut trāſactio fuit ſpecialis. ⁊ reſtringiꝛ ſolū ad illā ſpeciē. vt in. d. l. ſi de certa. Sꝫ notabile dubiū ē nūqđ trāſactō ſup cēta re extēdaꝛ ad alias

actiones competentes ad illam rem. nam certuʒ ē
ꝙ ad alias res nō extendiť vt .ſ. dictū ē. Sed dubi
tatur nunq̄d extendať ad alias actiones. Exēpluʒ
petebam a te iſtā domū ex cā emptōnis demū trāſ
egim⁹. nam receſſi a lite datis mihi .x. nunquid ď
nouo poſſum eandē domū petere ex illa actione.
vtputa quia dico domū meā quia fuit mihi legata
Quidā tenuerunt ꝙ referť ad oēs actiones. ſed
Bar. diſtinguit ⁊ melius ꝙ aut petitio fuit genera
lis. puta qꝛ petebā domū iure dominij. vel quaſi ⁊
tranſactio ſequens referť ad oēs actiones. ar. in
c. abbate ſane. ď re iudi. li. vj. Aut petitio fuit ſpe-
cialis. ⁊ tunc tranſactio referť ad actionē ꝓpoſitaʒ
tm̄. ad h̄ tex. in. l. ſi ita q̄s. §. fi. ff. de v. obli. Et iō ex
p̄dictis ſis cautus vt ſi vis liberari generaliter fa-
cias tranſactionē multū generalē. ⁊ non parcas ī
verbis. vtputa dicať ꝙ ptes venerūt ad tranſactio
nem. cōpoſitionē. ⁊ conuentionem. ⁊ conuenerūt et
tranſegerunt ſup oibus actionib⁹. ⁊ ſup oibus re-
bus cognitis cōpetentibus ⁊ incognitis tam ī hac
re q̄ꝫ in qualibet alia.

Statuimus. Tenet cōpoſitio ſuper decimis fa-
cta cū aſſenſu ſuporis. ⁊ non ſ diuiditur.

¶ No. primo ꝙ licet decime ſint de iure diuino.
vt in. c. tua. j. de deci. tm̄ ſup eis pōt interuenire cō
poſitio vt minus ſoluať vel vt certo mō fiat ſolu
tio. ad hoc. c. veniens. j. eo. ⁊. j. de deci. ex multipli
ci. qō an ꝓcedat indiſtincte. j. dicā. ¶ No. ſcdo ꝙ
cōpoſitio non pōt fieri ſup decimis ſine auctorita-
te epi vel archiepi. ¶ Op. ⁊ videť ꝙ auctoritas ar
chiepi nō ſufficiat. qꝛ nō dʒ ſe impedire de ſubditi
ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ. vt in. c. paſtoralis. de offi. oꝛ.
So. pōt tex. dupliciter intelligi ſm doc. Primo ꝙ
in ſubditis epi requiriť ꝯſenſus ipius epi. in ſubdi
tis vero archiepi. puta ī dioceſi ſua requiriť cōſen
ſus ipis archiepi. Scdo pōt intelligi qn̄ eps tranſ
igit cū ſubdito vt tunc archieps habeat auctoriza
re quia ipe eſt ſuperioꝛ epi. d. c. paſtoralis. facit qō
no. glo. in cle. ij. de re. eccle. non alie. ¶ Secundo
h̄ queriť quid requirať in iſta cōpoſitione. ſeu in
alia alienatione reꝝ eccľie. So. dicit Inn. ꝙ req̄riť
cāe cognitio vt ſic ſupioꝛ examinet an talis cōpoſi
tio vel alienatio expediat eccľie. Itē requiriť decre
tū ipi⁹ epi reſpectu ſbditoꝝ ſuoꝝ. xij. q. ij. c. placu
it. ⁊. c. abbatibus. ⁊. xvij. q. iiij. in venditionibus.
¶ No. h̄ dicta p̄mo ꝙ alienatio vel cōpoſitio facta
de re imobili ſine cauſe cognitione nō tenet. ⁊ ideʒ
tenet Inn. in. c. vnico. vt eccle. benc. in fi. facit. xij.
q. ij. ſine exceptione. ⁊ glo. ordinaria quā tenebis
menti. in. c. j. de re. ec. non alie. li. vj. ⁊ tenet Fre.
in cōſilijs ſuis. ¶ Secūdo no. ꝙ requiritur decre-
tum. ⁊ ſic referendo Inno. tranſeunt cōmuniter
doct. h̄. Sed tu tene ꝯtrariū. quia nullo iure cano
nico h̄ ꝓbatur ⁊ ipſemet Inno. tenet oppoſitū in
d. c. j. li. vj. ⁊ glo. oꝛdinaria ibidem. vnde ſufficit cō
ſenſus ſeu auctoꝛitas ſupioꝛis. non autē requiriť
decretum. ⁊ differentia inter hec. vide per glo. et
Inno. in dicto. c. j. An autē abbates ⁊ inferiores
p̄lati citra epiſcopū poſſunt interponere hanc au-
ctoritatem in compoſitione ſeu alienatione rerum
eccleſiarū eis ſubiectarum. dicit Inno. ꝙ nō quia
iura faciunt mentionē de ſolis epiſcopis. vt in. d.
c. placuit. abbatibus. ⁊. c. in venditionibus ⁊ ſimi-
lib⁹. dicit tamen quoſdam tenere quos ipſe ſequiť
h̄ verum niſi eccleſie ſint pleno iure ſubiecte iſtis
prelatis inferioꝛibus. quia tunc cum habeant in
eis epiſcopalem iuriſditōnē poſſunt hanc aucto-
ritatem interponere ⁊ non tradas obliuioni hoc
dictum. quia quotidie allegatur. ⁊ ſequitur glo. oꝛ
dinaria in cle. j. de re. eccle. non alie. Et ex hoc di-
cto infertur generaliter ꝙ in eccleſijs ſubiectis pre
lato inferiori pleno iure poteſt iſte prelatus inferi-
oꝛ exercere omnē iuriſditionē epiſcopalem. vnde
poteſt abſoluere excōicatos in caſibus in quibus
poteſt epiſcopus ⁊ alia exercere epiſcopalia. vt ple-
ne dico in. c. ſignificaſti. de fo. conpe. Quidam ta-
men vt hoſti. in. c. cum ⁊ plantare. de priuile. vo-
luerunt hoc dictum reſtringere ad p̄latos inferi
oꝛes exemptos. ſed ego nō video reſtrictionis cau-
ſam reſpectu eccleſiaum ſubiectaꝝ. ar. in. c. audi
tis. ⁊. c. cū olim. de preſcrip. facit. c. irrefragabili. §.
exceſſus. de offi. oꝛ. vbi canonici non exempti poſ-
ſunt p̄ſcribere iuriſditionem epalem. An auteʒ in
cōpoſitione ſeu tranſactione ſemp requirať aucto
ritas ſupioꝛis in iuribus eccleſie. dicam plene ī. c.
ſeq̄n. ¶ In glo. j. in fi. ꝯcludit h̄ glo. in effectu ꝙ in
ſpūalibus non poteſt interuenire tranſactio vt de
tur ſpirituale pro tempoꝛali ſed amicabilis cōpoſi
tio ſic. ⁊ videtur h̄ ꝓbari. j. eo. ſuper eo. ⁊ h̄ diffe-
rentia eſt inter cōpoſitionē amicabilē ⁊ tranſactio-
nem. quia tranſactio eſt pactio non gratuita quia
aliquid datur vel retineť vt a lite recedať. cōpoſi-
tio vero ē gratuita pactio. vn̄ nulla ſimonia h̄ caſu
cōmittiť. ſed in primo poſſet cōmitti vt ſi recipiēs
tp̄ale reſignat ius ſpirituale. Dic tamen ſm Inno.
ꝙ in ſpiritualibus non ex toto reprobatur tranſa-
ctio. ſed tunc cuʒ datur tp̄ale pro ſpirituali. ⁊ ita lo
quitur glo. ſecus ſi datur aliquod ſpirituale ꝓ ſpi-
rituali. nam tunc ceſſat ſimonia. ſicut em̄ ſpiritua-
lia poſſunt adinuicem cōmutari. vt in. c. ad queſti
ones. de re. ꝑmu. ita in eis tranſigi pōt. Item ſm
Gof. ſi auctoꝛitate ſuperioꝛis dať aliquod tp̄ale in
ſpūalib⁹ tolliť vitiū ſimonie. vt in. c. niſi. j. de pre-
ben. Quid aūt ſi litigať ſup bn̄ficio nunquid poſſit
tranſigi. Conclude poſt Inno. ꝙ aut petiť bn̄ficiuʒ
rōne tituli. ⁊ nō poteſt interuenire tranſactio vt de
tur aliquod tp̄ale pro receſſu a lite. vt in. c. ſup eo.
j. eo. niſi ſupioꝛ ex officio ſuo hoc oꝛdinet. vt in. d.
c. niſi dum tamē his qui renunciat nullū ius habe
at in beneficio. Debet em̄ bn̄ficiū remanere apud
eū qui ius habet. vt in. d. c. niſi. Sed ſi petiť bene-
ficiū iure ꝓprietatis tunc poteſt interuenire tranſa
ctio. qꝛ nō pōt dici qō ſup re ſpirituali. Pone exem
plū cū monaſteriū dicit eccľiaʒ ad ſe ptinere vt poſ
ſit ꝯuertere fruct⁹ in vſus ꝓprios. facit. c. j. ⁊ qō ibi
no. j. de eo qui mit. in poſ. ¶ In glo. fi. in fi. h̄ glo.
intrat q̄onem nunq̄d cū laicis auctoꝛitate epi poſ-
ſit ꝯponi ſup decimis vt min⁹ decimis ſoluať. ⁊ po
nit in effectu duas opi. ꝯtrarias. Primā opi. ꝙ nō

poſſit ſine auctoritate ſupioris tenēt Pe. ⁊ Ab. Et ꝓ hac opi. facit. qꝛ etiā in q̄titate decime nō currit ꝑſcriptio. ad h̄ tex. iuncta glo. xvj. q. vij. c. quicūqꝫ et in. c. j. de deci. li. vj. nam cū decima integra ſit d̄ iure diuino. vt. j. de deci. in. c. tua. ⁊ in. c. cū om̄es. et ꝯtra ius diuinū nō currit ꝑſcriptio. nec valet aliqua ꝯſuetudo. vt i. c. ſi. de ꝯſue. ğ ⁊c. Scđam opi. ꝯtrariā tenuit Hoſti. dicēs ꝙ licet laici non poſſint poſſidere vel ꝑſcribere ius decime tamē ſuper q̄titate bene currit ꝑſcriptō. ⁊ ſic intellige. c. in aliquibus. j. de deci. ⁊ in h̄ ponderat iſtu tex. in eo qđ dicitur inter vos ⁊ aliquā ꝑſonā eccleſiaſticā. Alij dixerunt ꝙ in ꝑſonalib᷒ decimis pōt cōponi cū laicis ſed in p̄dialibus non. quia iſte ſunt de iure diuino. ⁊ p̄me de iure poſitiuo. de quo tamē dic vt plenius dixi ſup rubric̄ de deci. Ego cōcordādo opi. ſic diſtinguerē ꝙ in ꝑſonalibus ꝓpter dubiū. de q̄ s̄. pōt admitti cōpoſitio. in p̄dialibus vero aut volunt cōponere ſup decimis p̄teritis ⁊ pōt admitti. quia fit potius ſup fructibus q̄ ſup iure ſpūali. vt ꝓbatur in. c. ſi. de re. ꝑmu. Aut volūt cōponere ſuper futuris. ⁊ ſi ad tp̄s pōt fieri auctoritate epi. ar. in. c. ij. ⁊. iij. j. de his q̄ fi. a p̄la. aut imꝑpetuū. ⁊ tūc aut ius eccl'ie eſt clarū. ⁊ non pōt fieri citra auctoritatē pape. qꝛ nemo citra eum pōt eximere laicuꝫ a ſolutione decimaꝝ. vt in. c. a nobis. ⁊ qđ ibi no. j. d̄ deci. Eſſet em̄ hec cōpoſitio quedā exemptio ſaltē reſpectu ꝑtis. ⁊ hoc caſu ꝓcedit prima opi. gl. Aut ius eccleſie eſt dubiū. vtputa qꝛ laic᷒ allegat nimiā pauꝑtatem. ⁊ opi. ſunt nunqđ pauper teneat̄ ſoluere decimā. vt no. glo. in. c. quia tua. xij. q. j. Uel allegat priuilegiū pape qđ tamen nō ē clarū. vl' q̄d ſi'e. ⁊ tunc pōt admitti cōpoſitio ⁊ ꝓcedat h̄ caſu ſecunda opi. Et ꝓ hoc facit qꝛ cōpoſitio nō debet fieri ſine cauſe cognitione. vt. s̄. dixi. qꝛ nō debet ius eccleſie remitti ſine cauſa. ar. in. l. pactū curatoruꝫ. C. de pac. ⁊. xij. q. ij. in. c. ſine exceptione. ſed eccleſie inter ſe liberius poſſunt cōponere. qꝛ oēs eccl'ie ſunt vna eccl'ia. vij. q. j. in. c. nouacian᷒. ⁊. c. loquit̄ xxiiij. q. j. hinc eſt qđ vna eccl'ia ꝑſcribit ꝯtra aliam vt in. c. j. de ꝑſcrip. li. vj. ad p̄dicta vide. c. veniens. j. co. ⁊. c. ex multiplici. j. de deci.

Contingit. Si capitulū conſenſit trāſactioni quā fecit p̄lat᷒ noīe eccl'ie vlterius diſſentire nō poteſt. Cōmunis diuiſio. ſecūda ibi vnde. ¶ No. p̄mo ar. ex tex. ꝙ p̄latus eccleſie nō pōt tranſigere ſine cōſenſu capituli ſui. qđ an verū ſit indiſtincte j. latius ⁊ clare ſubijciā. ¶ No. ſcđo ꝙ in trāſactōe pōt cōſenſus capituli accedere ex poſtfacto. quod an verū ſit. j. dicam. ¶ Tertio no. ꝙ etiā ſi lis ſit coram delegato pōt interuenire tranſactio. vñ cōmittendo cauſam non tollit libertatē cōponendi ⁊ trāſigendi ſup illa cauſa. qꝛ iudex non debet ad aliud laborare niſi vt ꝑtes ad cōcordiā reducat. vt j. c. ſi. j. eo. ⁊. xc. di. ꝑ totum. ⁊ in. l. j. ff. de no. ope. nun. ¶ In glo. j. vt clare intelligas hanc glo. cū ſequēti dic ꝙ due q̄ōnes eliciunt̄ ex glo. Prīa nūq̄d p̄lat᷒ poſſit agere in iudicio ſine cōſenſu capituli. Secūda nunquid poſſit tranſigere. Quo ad primā gl. h̄. ⁊ vbi tetigit iſtuꝫ paſſum ſemꝑ inclinauit in partem negatiuā. Sed cōis opi. eſt in oppoſitū vt niſi cauſa ſit grauis poſſit p̄latus cōuenire. ⁊ cōueniri ſine cōſenſu capituli. vt ꝓbatur in. c. edoceri. s̄. de reſcrip. ¶ Quo ad ſcđaꝫ queſtionē que ꝑtinet ad titulū glo. h̄ cōcludit ꝙ licet p̄latus poſſet agere vel habuerit mandatū generale a capitulo nō tamen poteſt tranſigere ſine conſenſu capituli. Ad iſtum tex. glo. r̄ſidet dupliciter. Primo ꝙ p̄latus habuit h̄ mandatuꝫ tranſigendi ſpeciale. ⁊ ita dꝫ intelligi tex. dum facit mentionē de litteris de ratihabitiōe. Uel pōt ſecūdo intelligi ſm̄ glo. ꝙ capitulū promiſit habere ratū quicq̄d abbas gereret in illo negocio. ⁊ ſic vigore hui᷒ clauſule potuit abbas tranſigere. ⁊ pondera ſingularit̄ hunc intellectū. videt̄ em̄ glo. in h̄ ſentire ꝙ ꝑ hanc clauſulā appoſitam in ꝓcuratorio ꝓmitto habere ratum quicq̄d feceris datur poteſtas tranſigendi. ⁊ ꝑ ꝯſ͞s faciēdi ea que requirunt ſpeciale mandatum. ⁊ idem voluit Bar. in. l. ꝓcurator cui libera. ff. de ꝓcura. dicens ꝙ ꝑ iſta verba dat̄ libera poteſtas ꝓcuratori. Sꝫ aduerte qꝛ idem Bar. in. l. j. ff. de offi. ꝓcura. ceſa. refert Cy. ⁊ alios tenuiſſe ꝯtrariū q̄s ipe ibi ſequit̄ cōcludens ꝙ ꝑ illam clauſulā nō ampliant̄ vires ꝓcuratoris generalis. ſed ad cautelā illa clauſula ſolet apponi. ⁊ h̄ idem ſentit glo. in. c. cum dilectus. d̄ re. do. vbi cōcludit ꝙ littere de rato nō differunt a mandato ꝓcuratoris. Docto. h̄ cōiter tranſeūt ꝙ ſine cōſenſu capituli nō poteſt ꝓcurator trāſigere. et ſatis videt̄ h̄ innuere littera. ⁊ multa circa h̄ dicunt̄ ꝑ que minime nūc explicat̄ intellectus ⁊ difficultas hui᷒ queſtionis. vñ in h̄ paſſu latius attingendo materiā cū querit̄ nunq̄d p̄latus ſeu rector eccleſie poſſit tranſigere ſine cōſenſu capituli ſui. ⁊ auctoritate ſupioris. Cōcluderē ſic ꝙ aut ꝑ tranſactionem alienat̄ res imobilis eccl'ie vel mobilis p̄cioſa que al's ſine ſolēnitate debita alienare nō poterat. ⁊ tunc nō poteſt fieri tranſactio niſi capitulū cōſentiat. ⁊ auctoritas ſupioris interueniat. Nam ſicut directe nō pōt fieri talis alienatio ſine debita ſolēnitate. ita nec indirecte tranſigendo. vñ ſiue p̄latus petat poſſeſſionē ab alio detentā. ſiue ab eo petatur nunq̄ꝫ poterit fieri tranſactio ꝑ quā poſſeſſio remaneat penes aliū ſine ſolēnitate debita. ad h̄ tex. cū glo. notabili in. l. nulli. ff. eo. ⁊ ibi notant̄ firmat Bar. ⁊ Fre. de ſenis ꝯſil. lxxxix. facit tex. in l. cum hi. §. ſed cum via. ff. de tranſa. ⁊ tex. iuncta glo. in. l. nō ſolū. C. de p̄dijs mino. nō alie. vbi habet̄ ꝙ quemadmodū minor nō pōt directe rē alienare ſine decreto. ita nec trāſigendo. quia non dꝫ cōcedi vna via ꝙ alia ꝓhibet̄. vt in. c. tue. de ꝓcur. et in regula cū q̄d vna via. de re. iur. li. vj. ſed ſi ꝑ tranſactionē res religioſa remanet penes eccl'iam aliquo dato vel facto ꝑ p̄latū. tūc poterit ipſe p̄lat᷒ tranſigere ſine alterius licētia ⁊ cōſenſu. qꝛ reddit cōditōnē eccleſie meliorē. ad h̄ glo. no. in. d. l. nulli et h̄ firmat ibi Bar. qđ dicit ꝑpetuo menti tenēdū et ſm̄ h̄ nō erit dr̄ia inter preſidem ſeu adminiſtratorē ciuitatis. ſeu inter tutorē ⁊ curatorē ⁊ p̄latum licet Hoſti. videat̄ h̄ facere differētiā. Nam preſes

et adminiſtrator ciuitatis. Itē tutor ⁊ curator poſ-
ſunt tranſigere. vt in. l. preſes. C. de tranſac. ⁊ in. l.
interdū. §. q tutelā. ff. de fur. qđ intelligo ſm diſtin
ctionem p̄dictā. ita etiā poterit p̄latus. nā video ꝙ
p̄latus pōt modica donare. vt in. c. ceterū. de do-
na. fortius poterit tranſigere retenta ſeu recupera
ta re eccleſie dum tamē ius eccl'ie nō ſit clarū. qꝛ ſi
eſſet clarum nō admitteret tranſactio ſua cū dam-
no eccleſie ſicut nec tranſactio p̄ſidis vel curatoris
C. de tranſac. l. preſes. Nec obſtat p̄dicte cōcluſio-
ni iſte tex. in quo nulla ſit mentio de ſuperiore q̄a
h̄ ſolū querebat̄ de capitulo. vñ ius ſupioris rema-
net illeſum. Simile no. glo. in cle. j. de re. eccle. nō
alie. ⁊ eo caſu quo fieret alienatō rei immobilis nō
ſufficeret tacitus ꝯſenſus capituli. ⁊ ſic nō haberet
locū iſte tex. qꝛ in alienatione ꝑpetua requirit̄ exp̄ſ
ſus cōſenſus capituli. ⁊ nō ſufficit tacitus. xij. q. ij.
ſine exceptione. ⁊. c. j. de his q̄ fi. a p̄la. no. glo. i. c.
j. de re. eccle. non alie. li. vj. ſed in alienatione tp̄ali
ſufficit tacitus cōſenſus capituli. vt in. c. ij. ⁊. iij. de
his que fi. a p̄la. ⁊ ad hunc caſuz reſtringe iſtū tex.
vñ ſicut in alienatione ad tp̄s requirit̄ cōſenſus ca
pituli. ⁊ ita in tranſactione. ⁊ ſufficit tacitus vt dixi
et ad inferendū tacitū cōſenſuz capituli. tex. iſte vt
arbitror ponderat ꝙ abbas habebat mādatū a ca-
pitulo. ⁊ ꝙ aliquibꝰ annis capitulū ſeruauit tranſ-
actionē. nec p̄ciſe requirunt̄ ad inferendū tacitum
cōſenſum. ſed h̄ de facto iſta cōtigerūt. Vñ idē di-
cas q̄litercūq; p alia indicia poſſit ꝓbari tacitus cō
ſenſus capituli. vt in. d. c. ij. ⁊. iij. de his q̄ fi. a p̄la.
Idē qđ. s. in tranſactione. dic in cōpromiſſo ꝙ p̄la
tus non pōt cōpromittere ſup re in q̄ nō pōt ſolus
diſponere. vñ nō pōt cōpromittere ſup re imobili
ſeu ad inferendū ꝑpetuū p̄iudiciū eccl'ie ſine aucto
ritate ſupioris. ⁊ ꝯſenſu capituli ſui. vt no. Io. an.
poſt Hoſti. in. c. ꝓuenit. de arbi. ⁊ plene p Lap. all'.
cij. vbi etiā dicit ꝙ p̄latus cōpromittendo ſup re ec
cleſie non poteſt dare ptātem arbitro vt ꝓcedat de
iure ⁊ de facto. qꝛ poſſet eccl'ie p̄iudicare. ⁊ h̄ ſingu
lariter notabis. ex quibꝰ habes ꝙ licet ſolus p̄latꝰ
poſſit agere in iudicio etiaz de re imobili. vt. s. di-
xi nō tamē pōt cōpromittere. qꝛ iudiciū ē neceſſari
um cōpromiſſum voluntariū. ad h̄ facit qđ no. in
c. fi. j. de empti. ⁊ vendi. in glo. j. in fi. ⁊. ff. de euic.
ſi victū. §. ſi cōpromiſero. Et per hec habes declara
tum tex. ⁊ materiam ⁊c. Abbas.

C Onſtitutus. Super eccleſia-
ſtico bñficio trāſ-
igi nō poteſt etiā cū iuramenti interpoſitō
ne. Prima pars ponit ptis querelā. Scđa dat iudi
cē. ibi quia. ¶ No. p̄o regulā q̄ ſumit̄ ex ſūmario
vt ſup eccleſiaſtico bñficio qualecūq; ſit illud. etiaz
ſi ſit capella non eſt licitū tranſigere. ¶ No. ſecun-
do ꝙ trāſactionē illicitā n̄ validat iuramētuz. nā iu
ramētū nō dꝫ eſſe iniq̄tatis vinculū. vt i. c. quāto.
de iureiur. ¶ No. tertio ibi ſpeciē ſimonie. ꝙ tranſ
actio ſuper eccleſiaſtico beneficio nō eſt pure ſimo
niaca ſed ſpeciē ſimonie ꝯtinet ſm Inno. ⁊ bñ. Et
pōt eſſe rō. qꝛ is qui dat aliquid tp̄ale vt in bñficio
quiete ꝑſiſtat pōt habere ius i eo. ⁊ ſic nō cōſequit̄
p trāſactionē aliq̄d ſpūale ſ; potiꝰ redimit vexatio
nem ſuā qđ licet. vt in. c. dilectus. j. de ſimo. Sꝫ q̄a
poſſet eſſe cōtrariū. ideo iura ꝓhibent tranſactio-
nem i beneficio. ⁊ videt̄ ineſſe quedā ſpecies ſimo
nie. ⁊ vide in ſili tex. j. eo. ſuper eo. ⁊ in. c. cū pridē.
s. de pac. vbi tex. ſemp vtit̄ iſtis verbis. ſ. ꝙ conti-
net ſpeciem ſimonie. vñ nō ſine miſterio tex. facit
mentionem de ſpecie ſimonie. ⁊ nō de pura ſimo-
nia. Et ex h̄ infert h̄ no. Inn. ſolutionē ad ꝯtrariū
de quo in glo. ij. quare iſti nō fuerunt depoſiti vel
priuati beneficijs. ex quo cōmiſerūt ſimoniā vt pa-
tet ex p̄dictis. Et ſi diceret̄ quare ḡ h̄ ꝓhibet̄. Re-
ſpondet Inno. ⁊ bñ ꝙ nō ſolū a malo ſed ab oi ſpe
cie mali abſtinendū ē. vt in. c. cū ab omni. de vi. ⁊
honeſta. cle. Et ex p̄dictis no. ꝙ ꝓpter ſpeciē ſimo
nie non debet q̄s deponi. Secūdo ꝙ ꝓpter tranſ
actionē factā in beneficio eccleſiaſtico nō meret̄ cle
ricus deponi. ſed trāſactio dꝫ irrita iudicari qđ no
tabis licet gl. h̄ aliter ſentiat. ſed p̄mū equius veriꝰ
et ꝯmunius. ¶ Ultimo no. ꝙ tranſactiōe exiſte in
ualida ptes redeunt ad iura p̄ſtina. Intelligit̄ ḡ fa
cta tranſactio ſub tacita cōditione ſi ⁊ in q̄ſtū habe
at effectū. Idem ē ſi tranſactio ſit valida. ſ; ptes cō
muni cōſenſu volunt ab ea recedere. de quo tñ di
cēdū vt le. ⁊ no. in. l. ſiue. C. eo. ¶ In gl. j. ibi eque
punit̄. nota bene glo. ſm quā pena pari venit pu
niendus tranſgreſſor fidei ſicut tranſgreſſor iura
menti. ſed dic vt pleniꝰ dicam in. c. ad aures. j. qđ
me. cau. ⁊ vide p Archi. in. c. j. đ ſepul. li. vj. ¶ Itē
nota ꝙ preſtatio fidei nō ē ꝓprie iuramētū. qđ an
ſit verū dicā in. d. c. ad aures. Et in fine glo. dic vt
vbi iuramentū nō cōtinet turpitudinē ex pte iurā
tis ſemp ē ſeruandū licet nō valeat cōtractus ſup
quo fuit p̄ſtitū. vt in. c. ſignificante. j. đ pig. ⁊ ita lo
quit̄. c. debitores. alle. in glo. Aut cōtinet turpitu
dinē ex parte iurantis. ⁊ tūc nō eſt ſeruandū. ⁊ ita
loquit̄ iſte tex. ¶ In glo. ij. ibi de gratia tñ audit̄
nota bñ glo. ꝓpter ipius auctoritatē. ⁊ originalit̄
fuit opi. ipiꝰ Tan. ꝙ clericus tranſigens ſup benefi
cio debet deponi ⁊ amplius nō audiri ſup illo. Sꝫ
tu dic vt. s. dixi Abbas.

D Ecetero. Per tranſactionē factā
ſine auctoritate epi pōt
p̄latus ſed nō eccleſia ꝯſtitui cēſualis. Uel
aliter ⁊ ſic. Tranſactio facta ſine auctoritate epi ſu
per eccleſia ſi nō eſt iuri cōtraria nō ē p epm repro
banda. ſ; ſi p eum cenſus eccleſie imponit̄ nō exce
dit vitam tranſigentis. Primo ponit̄ queſtio. Se
cundo ſolutio. ibi ſi compo. ⁊ ibi duo dicta. ſcđm
ibi ſed cenſus. ¶ Nota ibi extraordinariū iuncta
glo. ꝙ iudex delegatus dicit̄ extraordinarius. non
eñ eſt iudex ſm iuriſditionē. ſed eius poteſtas eſt
extraordinario modo inducta. ⁊ idem no. glo. in
c. qñ cōtra. de ꝓba. ⁊ p h̄ facit quia cum nō ſit or
dinarius. ḡ eſt extraordinarius. ar. i. c. intellecto.
de iureiurando. ¶ No. ſcđo ꝙ ſup beneficio pōt cleri
cus tranſigere ſine auctoritate epi. qđ intellige dū
modo remaneat in beneficio. al's nō puto ꝙ poſſit
ſine epo dimittere beneficiū. nam ſicut nō pōt dire
cte. vt in. c. qđ in dubijs. ⁊. c. admonet. de renū. ita

nec indirecte tranſigendo. qꝛ poſſet cõtingi fraus
ad h̃ bo. tex. in ſimili in. l. cũ hi. §. cũ lis. ff. co. ¶ No
ta tertio ꝙ ꝑ cõpoſitionẽ factã auctoritate iudicis
delegati põt clericus ſe obligare ad ſoluendũ ad-
uerſario cenſũ toto tꝑe vite ſue lꝫ eꝑus nõ cõſẽſerit
nec cõſentire velit. alium tex. i h̃ notabilẽ habes. j.
de ꝑben. niſi. qḋ eſt menti tenendũ. nam licet bo-
na eccleſie debeant conuerti ad vſus pios. vt in. c.
paſtoralis. ꝺ his q̃ fi. a pla. tñ ꝓ bono pacis poteſt
cõſtitui ex redditibus eccl̃ie cenſus ſoluendus ad-
uerſario. ¶ Itẽ no. ꝙ auctoritas delegata nõ ſuffi
cit ad cõſtituendũ eccliam ꝑpetuo cenſualẽ. ſꝫ eꝑus
ex cã h̃ põt. vt in. c. ꝓhibemus. ⁊ qḋ ibi no. j. de cẽ-
ſi. ¶ Sed quero qualiter debet iſte cenſus cõſtitui
So. dicũt docto. ꝙ nõ debet cõputari certa quota
redditu. puta dimidia vel tertia pars ne videaꝛ
facta ſectio beneficij. vt in. c. maioꝛib⁹. j. de ꝑben. ſꝫ
poterit cõſtitui certa quãtitas fructuũ vel redditu-
um. ¶ In glo. ij. ibi de ſubiectione. h̃ ſecũda ſolu-
tio nõ ẽ vera. qꝛ cũ litigaꝛ ſuꝑ eccl̃ia aliqua rõe ſub
iectionis ſpũalis nõ põt tranſigi vt deꝛ aliqḋ tꝑale
vt eſt tex. aptus in. c. ꝑterea. j. eo. Sꝫ poſſet ſaluari
hec ſcḋa ſolutio intelligendo ꝙ agebaꝛ ſuꝑ aliqui-
bus iurib⁹ tꝑalibus cõpetentib⁹ in eccl̃ia. tunc eñ
poſſet interuenire tranſactio. vt dixi. ſ. eo. ſtatui-
mus. ¶ Et in fi. glo. glo. facit hanc expoſitõnẽ ꝑ
declaratõne littere. qꝛ tex. dicit cui ꝑeſt. ⁊ nõ appa-
ret de quo loquaꝛ cum loquiꝛ impſonaliter. ideo
ſupplet glo. cui ꝑeſt. ſ. impatoꝛ. Uel ſm Inno. dic
cui ꝑeſt. ſ. eꝑs. ⁊ clarioꝛ eẽt littera ſm Io. an. ſi tex.
diceret abſq; auctoritate epiſcopi qui ꝑeſt. ſed in
hoc non eſt vis.   Abbas.

Ex litteris. Qui fuit tranſactõis
mediatoꝛ ꝯtra eã nõ
audiꝛ. Uel ſic. Si beneficiũ qḋ ꝑ tranſactõ
nem habeꝛ impetraꝛ vt vacans ab eo qui fuit trãſ-
actionis mediatoꝛ non valet impetratio. h̃ dicit q̃
ad titulũ. Prima pars narrat factũ. Secũda diffi-
nit ibi cũ aũt. ¶ No. primo ⁊ tene menti qꝛ neſcio
alibi ita expſſũꝫ ꝙ aduocatus alterius ꝑtis poteſt
eſſe teſtis in inſtrumento cõpoſitionis ⁊ tranſactõ
nis in illa cauſa. Et põt eſſe rõ. quia ꝑ tranſactionẽ
finiꝛ lis. vñ inſtrumentũ referꝛ ad temp⁹ quo iſte ẽ
futurus aduocatus. ¶ Item nõ ꝑſtitit patrocinũ
ſuper tranſactione. ſed ſuꝑ cauſa ꝑncipali. Et circa
h̃ dicit Inn. aliud notabile verbũ ſecure. ſ. tenẽdũ
ꝙ is q̃ fuit deſcript⁹ in inſtrumẽto alicuius cõtra-
ctus. vt teſtis põt eſſe poſtea aduocatus cũ agitur
ad executionem illius cõtractus nec inſtrumẽtum
vacillat ex eo qꝛ aduocatus eſt ibi deſcriptus vt te-
ſtis. dicit tamẽ ꝙ ſi dubitareꝛ in aliquo de viribus
inſtrumenti nõ poſſet iſte aduocatus teſtificari ꝙ
nunc eſt aduocat⁹. ⁊ ſic no. mirabile ꝙ vox iſtius
aduocati deſcripta facit fidem etiã tꝑe aduocatõis
tñ vox ſua viua nõ admittiꝛ. ⁊ facit h̃ ad qõnẽ quã
ponit Io. an. in regula cũ quid vna via in mercu.
vbi queriꝛ nunqd notarius ꝓcuratoꝛ poſſit in cã
quã ꝓcurat ꝑducere inſtrumentũ qḋ ipe prius fe-
cit i fauoꝛẽ dñi. ⁊ dic vt ibi. ⁊ facꝛ ad materiã qḋ no.
Bar. in. l. deferre. §. idem reſcripſerunt. ff. de iur.
fiſ. Et ex his arguebat do. An. ꝙ licet pater vel cõ-
iunctus non poſſit eſſe teſtis in cauſa filij vel coniũ
cti tamẽ ſi fuit deſcriptus in inſtrumento vt teſtis
adminiculaꝛ inſtrumento. h̃ tñ non colligiꝛ h̃. qa
tꝑe deſcriptionis iſte erat ſuſpectus. dictũ tñ põt
eſſe verũ. qꝛ regula tradiꝛ ꝙ ibi teſtis nõ debuit ex
aminari ꝓpter ſuſpitionẽ tñ ſi fuerit examinat⁹ fa
cit aliqḋ indiciũ. vt no. Bar. in. l. maritus. ff. de q̃-
ſtio. ¶ Scḋo no. ⁊ etiã tene menti ꝙ mediatoꝛ ali-
cuius cõtractus põt deſcribi vt teſtis in inſtrumen
to illius contractus. ⁊ ſic ꝓxeneta põt eſſe teſtis in
inſtrumento. licet nõ poſſit teſtificari voce viua. vt
no. in. c. j. de teſti. li. vj. ⁊ in auꝛ. de teſti. §. quia. ⁊ ꝑt
eſſe diuerſitatis rõ. qꝛ in inſtrumento deſcribiꝛ de
cõſenſu vtriuſq; ꝑtis qua rõe poſſet eſſe teſtis etiã
voce viua. vt in iurib⁹ ꝑalle. Item tolliꝛ ſuſpitio ꝓ
pter fidem inſtrumenti. ¶ No. tertio ibi auctorita
te. ꝙ auctoritas q̃n; ſonat in factũ. ⁊ nõ in ius. nã
aduocatus nõ põt auctoriꝫare in tranſactione ca-
piendo tranſactionẽ ꝓprie ꝑ cõſenſu auctoriꝫabili
qui requiriꝛ a ſuꝑioꝛe. qꝛ aduocatus nõ eſt ſuꝑioꝛ
ſed h̃ ſonat in factũ qꝛ fuit iſte adiutoꝛ ⁊ mediatoꝛ
illius tranſactionis. ⁊ forte dictauit inſtrumentuꝫ
ſm Hoſti. ¶ Item no. ibi in clericũ tonſuratuꝫ. ꝙ
clericus prime tonſure eſt capax beneficij. ⁊ ꝙ pri-
ma tonſura eſt oꝛdo. facit. c. cum cõtingat. de eta.
et quali. ⁊ qḋ no. in ꝓemio ſexti ¶ Itẽ no. ꝙ laicus
non eſt capax beneficij. nec poteſt impetrare bene
ficiũ anteq̃ oꝛdineꝛ niſi fieret ſpecialis mentio i re-
ſcripto. vt quia papa mãdaret ꝓuideri alicui ſcho-
lari perito cupienti aſcribi militie clericali. ⁊ tũc de
bet prius oꝛdinari. ⁊ poſtea beneficiũ ſibi cõferri.
de quo vide qḋ dixi in. c. cum adeo. de reſcrip. ⁊ in
c. fi. de ꝑſump. ⁊ in. c. ij. de inſti. ¶ In glo. j. no. gl.
iuncto tex. quia in canonib⁹ nõ habeꝛ alibi. ⁊ limi-
ta iſtã glo. qñ quis ſcienter fuit aduocatus ꝓ acto-
re vt tũc videaꝛ renũciare iuri qḋ habet in illa cau
ſa. ſecus ſi fuit aduocatus rei. ita limitat glo. in. l.
inter. ff. de rei vendi. qḋ ego intelligo qñ aduocat⁹
ſtetit in meris finibus defenſionis dicendo actoꝛi
ius nõ cõpetere. ſecus ſi inſtitit dicendo ꝙ reo ius
cõpetit. ⁊ petendo ꝓ eo ꝓnunciari. nã tunc eadem
rõ eſt in aduocato rei que eſt in aduocato actoꝛis.
Et aduerte qꝛ ex eo ꝙ glo. h̃ dicit ꝙ iſte patrocinan
do tacite renũciauit iuri ſuo videꝛ ſentire vnã lec.
ad iſtũ tex. ꝙ iſte aduocatus impetrauit ſuꝑ iſta ec
cleſia tanq̃ ſibi debita ꝑ prius. naꝫ alr̃s nõ poterat
renũciare iuri qḋ nondũ habebat. ⁊ ideꝫ ſentit gl.
pe. j. e. ſed Hoſti. ſequiꝛ iſtũ intellectũ. nõ eſt tñ ve-
rus in ſe. nam vt dicit Io. an. ⁊ bene cum iſte eſſet
tunc laicus nõ poterat habere ius in eccleſia. dictũ
glo. tñ eſt verũ in ſe. ſed non quo ad tex. ⁊ ideo te-
ne aliũ intellectũ quẽ ponit h̃ Inn. ꝙ iſte impetra-
uit hanc eccleſiã vt vacantẽ. ⁊ poſtea cũ exciꝑeꝛ cõ-
tra euꝫ ꝙ alius erat poſſeſſoꝛ iſte explicauit ꝙ erat
poſſeſſoꝛ iniuſtus ⁊ ſimoniacus. qꝛ eam tenebat vi
goꝛe tranſactionis illicite. ſꝫ alia pars replicauit ꝙ
cũ ipe fuiſſet actoꝛ ⁊ mediatoꝛ illius tranſactionis
et teſtis ibideꝫ deſcriptus non poterat allegare cõ
tra illã tranſactionẽ qꝛ ſic allegaret turpitudinem

ſuam. Itē littera erat ſurreptitia cū dixiſſet ſe cleri
cum cū nondum eſſet tonſuratus. ⁊ per hec papa
ĩpoſuit iſti impetratori ſilentiū. ⁊ ex his habes de
claratum intellectū huius. c. ⁊ fuit mirabil' deciſio
ꝙ auctor ⁊ mediator alicuius ꝯtractus ſi pōt ꝯtra
illū ꝯtctū aliquā inualitudinem allegare. qđ tene
menti. ¶ In glo. ij. in fi. no. hanc gl. ex ꝙ habetur
deciſio quotidiane qōnis. an teſtis deſcript' ĩ aliꝗ̄
inſtrumēto ꝑiudicat ſibi reſpectu eoꝝ que ꝯtinēt
in ipſo inſtrumento. ⁊ ꝯcludit glo. ꝙ nō niſi qñ ſci-
enter auctoritatē ꝑſtitit q: fuit auctor in illo inſtru
mento. vt in tex. ⁊ glo. iuris ciuilis alit' diſtinguūt
dicūt. n. ꝙ aut tale deſcribebat' quod poterat teſtis
impedire ꝯtradicendo ⁊ ſibi ꝑiudicat. aut nō pote
rat impedire ⁊ nullū ꝑiudiciū facit. Exēplū primi
qñ obligat' in inſtrumēto res ipſius teſtis. nā non
poterat ſine ſuo conſenſu res pignori ſupponi. l. rē
alienā. ff. de pig. act. ⁊ no. in. c. nōne. d' ꝑſump. Ex-
emplū ſecundi in venditione. nam inuito dño pōt
res ipius vendi. q: ꝑ cōtractū venditōnis nullū ꝑ-
iudiciū fit dño. quia ſolū obligat' ꝑſona ad traden-
dum. vt in. l. rem alienā. ff. de contrahen. emp. ita
no. glo. ⁊ ſequi videt' ibi Bar. in. l. fideiuſſor. §. pa-
ter. alle. in glo. ⁊ in. l. caius. ꝑalle. Hoſ. in. c. cū int.
de re iudi. aliter diſtinguebat ꝙ aut teſtis intende-
bat ſe obligare ⁊ obligat'. vt in. l. ſi nō obligari. C.
de admi. tu. aut nō aduertit quid in ſcriptura cōti-
net' vel ſubſcripſit vt teſtis ⁊ nō obligat' quia h̄ nō
credebat. ar. l. nec ignorans. C. de dona. h̄ vltimū
videt' ſequi do. An. Uel pōt dici ſm eū ⁊ aliter ꝙ
aut fuit actor ⁊ ſciens. ⁊ facit ſibi ꝑiudiciū. ſecus ſi
ſolū ſciens. ⁊ h̄ videt' opi. hui' glo. ſatis credo poſ-
ſe has opi. reduci ad ꝯcordiā h̄ modo. ꝙ aut in in-
ſtrumento cōtinebat' aliquid in ꝑiudiciū iuris ipi'
teſtis. ⁊ tunc ſi fuit ignorans ſibi non ꝑiudicat. vt
d. l. caius. Item ſi fuit ſciens ⁊ nō poterat impedi-
re actū ꝯtradicendo. aut poterat impedire actū cō
tradicendo. ⁊ tunc facit ſibi ꝑiudiciū. vt. d. l. ſi fide-
iuſſor. aut de ꝑñti nō verſabat' aliqđ ſuū intereſſe.
ſed pōt petere intereſſe reſpectu iuris poſtea queſi
ti. puta quia emit rem que prius fuerat a tertio pi-
gnorata. ⁊ tunc aut fuit auctor illius ꝯtractus ⁊ nō
pōt allegare illi' inualiditatē. vt patet ſm lec. Inn.
aut ſolū fuit teſtis deſcript' ⁊ poterit allegare inuali
ditatē. q: teſtis ſolū teſtat' de his ꝗ̄ ſunt facti. ⁊ non
de his que ſunt iuris. vt in. c. teſtes. iiij. q. iij. ⁊ cau
tum eſt ad euitandas opi. vt nunꝗ̄ quis patiatur
deſcribi in inſtrumento ſi ex illo pōt ꝑtendere ali-
qđ ꝑiudiciū. ¶ In gl. iij. in fi. vel dic ꝙ ibi interue-
nit ꝓprie tranſactio que tamen de iure fieri nō po-
terat. ⁊ ob hanc cauſam ille impetrauerat illud be-
neficiū vt vacans ſed non fuit auditus. q: ex ꝗ̄ fuit
mediator tranſactionis licet illicite nō poteſt eam
impugnare. quia allegaret turpitudinē ſuā. ar. in
c. j. de teſti. li. vj. ¶ In glo. fi. in fi. ⁊ dic ꝙ h̄ recepit
ordinē poſtmodū vt h̄ innuūt verba tex. ibi nōdū
quaſi innuant ꝙ poſtmodū fuit ordinatus. ⁊ h̄ eſt
indubitatū ſi dixit ſe clericū cū non eſſet. quia ſur-
reptio in beneficio reddit gratiā nullā ipo facto. vt
in. c. j. ⁊. ij. de fi. ꝑby. li. vj. Idem dicerē ſi tacuit ſe

eſſe laicum ex quo ſubticuit illā qualitatē ꝗ̄ ex ꝓſſa
litteras nō habuiſſet. littere ſunt ſurrepticie. vt i. c.
poſtulaſti. in fi. de reſcrip. nec habilitas ſupueniēs
habet litteras cōualidare. vt eſt tex. in. c. ſi eo tpe.
de reſcrip. li. vj.

Super eo. Super eccleſiaſtico be
neficio nō poteſt trāſi-
gi. ſed amicabiliter cōponi ſic. ⁊ quotidie
allegat' iſte tex. cōmunis diuiſio. ſcđa ibi tale. ¶ No
ta primo regulā ꝙ nedū ſup beneficio eccleſiaſtico
ſed nec ſuper aliqua re ſacra ſeu ſpūali pōt interue
nire tranſactio. videt' eñ in ſe cōtinere ſpeciē ſimo
nie. q: poſſet contingere ꝙ ex datione ſeu ꝓmiſſio
ne rei tpalis quis cōſequeret' iſtud ius ſpūale. vt di
xi latius. ſ. c. ti. i. c. cōſtitut'. ¶ No. ſcđo ex h̄ ⁊ ex
tex. ibi ſpeciem ꝙ tranſactio ſuper re ſpūali vel be-
neficio non eſt oino ſimoniaca. ſed videt' habere
ſpeciem ſimonie. ⁊ hunc tex. allegaui. ſ. eo. ꝯſtitu-
tus. ¶ No. tertio drīam inter tranſactionē ⁊ cōpo
ſitionem. nam trāſactio fit cū recedit' a lite aliꝗ̄ da-
to ſeu retento vel ꝓmiſſo. Compoſitio fit gratis et
amicabiliter. vt cū ꝑtendens nō habere ius vult a
lite gratis recedere. Poſſet tamen dici ꝙ cōpoſitio
poſſet fieri etiā aliquo dato ſeu retento. vt in. c. ij.
iūcta glo. ſ. eo. ⁊ talis cōpoſitio non debet interue
nire in beneficio litigioſo. ſed debet eſſe amicabilis
et gratuita vt in tex. vñ pondera iſtū tex. in eo ꝙ di
cit. ꝙ ſi gratis ⁊ amicabiliter inter ſe cōponāt ⁊c. ꝗ̄
de ſubſtantia cōpoſitionis nō eſt vt ſit gratuita et
amicabilis. alš illa verba gratis ⁊ amicabiliter ſup
fluerent. ¶ Sed quero de exemplo ꝗ̄liter poſſint
cōponere gratis ⁊ amicabiliter. forte ꝑtes cōueni-
unt ſm doc. vt aliqui periti videant iura ꝑtiū quo-
rū ꝯſilio ꝓmittant acquieſcere. vl' ad ꝑces alterius
reliquus vult diſcedere a lite tanꝗ̄ ius nō habens
nec etiā improbat' ſi nulla ꝑcedente ſpecialiter pro
miſſione poſtmodū aliquid alteri largiat'. ar. in. c.
tua. de ſimo. ⁊ tenebis menti iſtū tex. ꝙ in cōpoſi-
tione fienda gratis ſup beneficio non requirit' au-
ctoritas ſupioris. qđ ego puto ꝓcedere niſi alter ꝑ
cōpoſitōnē dimittat beneficiū ab eo poſſeſſum. nā
nō pōt poſſeſſor quoquo mō beneficiū dimittere ſi
ne auctoritate ſupioris. vt in. c. admonet. ⁊ in. c. qđ
in dubijs. de renun. ⁊ vide qđ dixi in. c. cum prudē
de pac. ¶ In glo. j. no. bñ hāc glo. q: quotidie alle
gat'. ⁊ dic clarius ꝙ aut cōtendit' de beneficio rōne
tituli ſeu ꝑſationis. ⁊ nō pōt interuenire tranſactō
vt det' tpale ꝓ ſpūali. vel vt det' aliud ſpūale non a
ſupiore ſed vigore tranſactionis. qđ nō eſt licitum
quia beneficiū eccliaſticū nō pōt obtineri niſi ꝑ ca-
nonicā inſtitutionē. vt in regula. j. de re. iur. li. vj.
et in. c. ex frequentib'. de inſti. tenet Inno. in. c. ij.
ſ. eo. ſed amicabilis cōpoſitio pōt interuenire mo
do predicto. ¶ Item iudex ex officio ſuo pro bo-
no pacis poſſet cōponere vt habens ius in benefi-
cio det aliquid nō habenti iuxta formā. c. niſi. j. de
ꝓben. aut cōtendit' de beneficio rōne ſubiectōnis
et tunc idem dicēdū qđ de alia re ſpūali in qua dic
ꝙ tranſactio non poteſt interuenire vt det' tpale ꝓ
pter receſſum a lite. vt in. c. ꝓterea. j. eo. Sed bene

pōt dari vel retineri aliud ſpūaliter.ar.in.c.ad q̄-
ſtiones.de re.pmu.dixi poſt Inno.in.c.ij.ſ.eo.
¶In glo.ij.ibi nō tenet tranſactio.vult ꝗ glo.⁊ be
ne ꝙ ꝓpter euidentē calūniā impedit̄ tranſactio.⁊
intellige de calumnia ex pte actoris.quia actor ſcie
bat ſibi ius non cōpetere.⁊ malicioſe mouit litem.
tunc eñ ſi aliquid recepit vigore tranſactōnis pōt
illud ab eo repeti.vt in.l.ſumma.alle.in glo.ſed ſi
calumnia eſſet ex pte rei non vitiat̄ tranſactio.ſed
actori poteſt conſuli ꝑ actionē ⁊ replicationē doli.
vt ꝓbatur in.l.ꝑtextu.C.de tranſac.

Veniens Tranſactio facta de reb⁹
eccl̄ie ꝑ ꝓlatū ſine ſuperio
ris cōſenſu nō obligat ſucceſſorē.⁊ q̄tidie
allegat̄ iſte tex.Prima ps ponit querelam.ſecūda
dat iudices ibi mandamus. ¶No.ꝑmo iuncta gl.
ꝙ ſacramentoꝝ quedā ſunt neceſſaria.quedā volū
taria.Et ꝙ oīa ſacramenta dēſit ꝑcipi ab eccleſia pa-
rochiali. ¶Scđo no.ꝙ ſup decimis pōt interueni-
re tranſactio inter ꝑſonas eccleſiaſticas vt ſoluant
aliquo retento.⁊ h̄ declarat̄ in.c.ij.ſ.eo.vbi dicit̄
ꝙ ſup decimis pōt cōponi.nam debet intelligi i cō-
poſitōe etiā ſi gratuita.nā ꝑ iſtā cōpoſitionē.de q̄
in tex.monachi nō ſoluebant integram decimā.
¶No.tertio ex h̄ ⁊ ex tex.ꝙ etiā religioſi tenentur
ad ſolutionē decimaꝝ que rōne ꝑdioꝝ queſita ſūt
infra parochiā alterius eccleſie.de quo vide qđ le.
et no.in.c.ex pte.⁊.c.nuper.⁊.c.ſuggeſtū.j.de de-
cimis. ¶Itē no.⁊ tene menti ꝙ ſup iurib⁹ eccleſie
imobilibus ⁊ ſpūalib⁹ pōt rector tranſigere ⁊ cōpo
nere in ꝑiudiciuꝫ ſuijpſius.ita ꝙ cōpoſitio valebit
toto tpe quo eccl̄iam poſſidebit.Et ex h̄ ⁊ ex tex.no
ta ſingulariter ꝙ rector eccl̄ie pōt ꝯtrahere ſup re-
bus eccl̄ie ſine ſupioris auctoritate.vt cōtract⁹ du
ret toto tpe quo ipe eſt futurus rector.⁊ neſcio ali-
bi ita bonū tex. ¶Itē no.ꝙ ſine auctoritate ſupio-
ris nō pōt rector eccleſie tranſigere q̄ ad inferēdū
ꝑpetuū ꝑiudiciū eccleſie.Et ex hac parte infero ꝙ
rector eccleſie nō pōt trāſigere ſi ꝑ tranſactionē res
immobilis eccl̄ie remaneat penes aliū.ſed valebit
tranſactio in vita ſua dūtaxat vt h̄.ꝺ q̄ vide qđ ple-
nius dixi.ſ.eo.contingit. ¶Itē no.ꝙ pena inter
alios acta nō debet obeſſe alijs ¶Nota ibi ex qui-
buſlibet rebus ⁊ ibi ex integro.ꝙ decima ē integre
ſoluēda de oib⁹ vndecunq̄. ¶Ultimo collige for-
mā petitionis cū decime aliq̄ tpe nō fuerūt ſolute.
nā de ꝑteritis pōt peti eſtimatio.⁊ in futurū poteſt
peti vt reus cōdemnet̄ ad ſolutionē decimaꝝ.Si
ergo fructus mihi debiti nō extant poſſum petere
eſtimationē. ¶Sed quero nūquid iſte tex.intelli-
gat̄ etiā in decimis ꝑſonalib⁹.videt̄ ꝑmo ꝙ ſic.q̄a
tex.loquit̄ indiſtincte.ꝯtrariū tenet hoſti.tū quia
in ꝑncipio fit ſolū mentio de ꝑdialib⁹.tū q̄ in ꝑſo-
na currit ꝑſcriptio ſm opi.hoſti.tū q̄ monachi ñ
tenent̄ ad ꝑſonales decimas ¶No.h̄ vltimū.⁊ idē
tenet hoſti.in.c.nouū genus.j.ꝺ decimis.Rō q̄
religioſi acquirūt monaſterio.monaſteriū aūt nō
tenet̄ ad ꝑſonales decimas.⁊ idē dicit Inno.in oī
bus alijs q̄ alteri acq̄rūt.Ex q̄ infert̄ ꝙ ſi dn̄s ē exē
ptus etiā a ſolutione decimaꝝ nō tenet̄ dn̄s vl̄ ſer-
uus de lucratis ꝑ ſeruū ſoluere decimā.Quid aūt
de clericis ſecularibus.dixi plene in.d.c.nouū ge-
nus. ¶In glo.ſ.in ſi.no.hāc glo.quia quotidie al
legat̄.ex qua collige ſeptē eſſe ſacramenta eccl̄ie q̄-
rū q̄nq̄ ſūt neceſſaria duo volūtaria.⁊ declara vt i
glo.⁊ aduerte q̄ glo.ſentit ꝙ laicus etiā in neceſſi-
tate nō pōt ꝯferre niſi duo ſacramēta vt ſacramen
tū baptiſmatis.⁊ ſacramētū penitētie.Chriſmare
vero ⁊ extremā vnctionē ꝯferre vel corpus xp̄i tra
dere nō pōt licet i neceſſitate.ꝺ q̄ vide qđ dixi in.c.
q̄nto.de ꝯſue.⁊ in.c.paſtoralis.in.§.ꝑterea.ꝺ offi.
dele. ¶Itē no.ex glo.ꝙ ſacramentū ordinis dicit̄
ſacramentū dignitatis.⁊ vltra expoſitiones glo.
credo ꝙ dicit̄ dignitatis.q̄ ꝓmotus ad ordinē ꝓ-
ſequit̄ dignitatē.vt.iiij.di.deniq̄.in ꝑn.⁊ alibi di-
xit tex.ꝙ nulla dignitas ſecularis ſiſis eſt ſacerdo-
tio.xcvj.di.in.c.duo ſunt. ¶In glo.in v̄bo cōfir-
matam in ſi.no.glo.ꝙ q̄ttūcunq̄ rector eccl̄ie tranſ
igat noīe eccleſie vel aliū cōtractū faciat ſi eſt talis
contractus qui non poſſit ꝑpetuo valere ſine au-
ctoritate ſuperioris.ille contractus cenſet̄ potius
ꝑſonalis q̄ꝫ realis.vñ obligat ꝑſonam cōtrahentis
et nō eccleſiā.ſimile in.c.vnico.ꝺ deſpon.impu.li.
vj. ¶In glo.pe.no.bene vltimā q̄ōnem ꝙ rector
obligatus ad obſeruantiā cōtractus in vita ſua nō
poteſt contrauenire niſi eccleſia eſſet leſa.tunc eñ
poſſet petere reſtitutionē in integrū.Nec ob.c.ꝙ
quis.⁊.c.quiſquis allegata in glo.quia loquūtur
q̄ñ contractus non tenuit.nam tunc poteſt rector
iure cōi cōtrauenire.Sed cōtra cōcluſionē glo.op
ponit̄.nam cum cōpoſitio iſta ſit ꝑſonalis non vi-
detur ꝙ eccleſia poſſit ledi.⁊ ꝑ ꝯñs non debet poſ-
ſe peti reſtitutio.Sol.dicit hoſti.ꝙ de facto eccle-
ſia poterat ledi.puta quia ſeruitores non haberēt
vnde viuere.⁊ ideo ſubueniendū eccleſie.ar.in.c.
pe.de cle.nō reſi.⁊ in.l.minorib⁹.ff.de mino.dicit
tamē ꝙ ſi iſte rector haberet ꝓpriū cōpelleret̄ ſatiſ-
facere cōtrahenti ſecū ꝓ intereſſe.ar.in.c.ꝺ multa.
in v̄.⁊ ſi vltra.de ꝑben.⁊ in.c.reph̄ēſibilis.§.ſi au-
tem.de appel.Itē ſm euꝫ poſſet capi id qđ cederet
in ſuſtentationem ſuā.⁊ de ſe cōqueratur.q̄ dignuꝫ
eſt vt malemeriti egeſtate laborent.l.bona fides.
ff.depoſiti. ¶No.h̄ dictū hoſ.ꝑ h̄ eñ vult hoſti.ꝙ
ad ſatiſfaciendū creditoribus alicui⁹ rectoris pōt
tolli ex redditib⁹ eccleſie id qđ cederet ad ſuſtenta-
tionē ipſius.⁊ idem ſentit in.c.peruenit.ꝺ fideiuſ.
Sed non credo h̄ dictū eſſe verū.niſi ſaltem ipe re
ctor haberet vnde viuere.q̄ quēadmodū miles ſe
culi non cōpellit̄ vltra q̄ꝫ facere poſſit.⁊ ſemꝑ habē
da eſt rō ne egeat.vt i.l.miles.ff.de re iudi.ita dicē
duꝫ eſt in milite dei vt notat glo.in.d.l.miles.⁊ vi-
de glo.in.c.ſtudeat.l.di.⁊ quod plenius dixi in.c.
odardus.de ſolu.⁊ in.c.ij.de pigno.⁊ plenius in
repetitione.§.quia vero in.c.extirpande.j.de pre-
ben.⁊ h̄ ꝓcedit cū clericus cōuenit̄ rōne cōtractus
ꝯ ſi rōne maleficij tunc non habet̄ rō ne egeat.q̄a
dignum eſt vt malemeriti ⁊c̄.dicta.l.bona fides.
¶Extra glo.quero quō debet cognoſci an pactio
ſit realis vel ꝑſonalis.So.cōclude poſt doc.ꝙ aut
agit̄ de re tpali.⁊ tunc h̄ ꝯſiderat̄ nō ſoluꝫ ex v̄bis

ſed etiam ex mente ꝯtrahentiū vtrū. ſ. quis voluerit ſe obligare ꝑſonaliter an etiam heredes ſuos. vt in. l. iuris gentiū. §. pactoꝝ. ff. de pac. plenius ꝑ Bar. in. l. ſtipulationes non diuiduntur. ff. de ver. obli. aut agitur de rebus eccleſiaſticis. et tunc hoc ꝑpendit nō ſolū ex mente et verbis ꝯtrahentiū. ſed ex poteſtate iuris. nam ſine ſuꝑioris auctē nō pōt rector ecclīam ꝑpetuo obligare. reſtat ergo vt pactio cenſeat hoc caſu poti9 ꝑſonalis q̄ realis vt res valeat eo modo quo valere poteſt.

Preterea. Non valet tranſactio ſuper iure preſentandi per quā nouus cenſus imponit eccle vel antiquus auget. Uel notabilius ſumma ſic. Sicut ſuper iure ſpūali ita ſuꝑ annexo non poteſt tranſigi vt recedat a lite interueniente aliqua tpalitate. cōmunis diuiſio. ſcd̄a ibi cum igit. ¶ No. ꝑmo q̄ ꝑſentatō q̄nq̄ ponit ꝓ iurepatronatus. Uel poteſt tex. intelligi q̄ de ſola pñtatione erat cōtentio que eſt pars iurispatronatus. et non de toto patronatu. iuxta no. in. c. nobis. de iurepa. et ꝑ glo. xvj. q. vij. pie mentis. ¶ No. ſcd̄o q̄ ſimonia cōmittit nō ſolū in mere ſpūalibus. ſed etiā in cōnexis ipis ſpiritualibus qd̄ tene menti. nam ius pñtandi nō eſt mere ſpūale. ſed annexū ſpūali. vt in. c. q̄nto. de iudi. et tñ ſuꝑ hoc iure cōmittit ſimonia. emens ḡ iuſpatronatus vel aliter illud acquirens interueniente aliquo tpali cōmittit ſimoniā. ¶ Tertio no. q̄ nulla eſt tranſactio ſuꝑ ſpūali vel cōnexo interueniente aliquo tpali. Sed oppoñit ꝯtra tex. videt enī q̄ non cōmittat ſimonia in tranſactione ſuꝑ ſpūali ſʒ ſpecies ſimonie. vt in. c. ſuper eo. et. c. conſtitutus. s. eo. hoc aūt tex. innuit oppoſitū. So. iſte tex. dicit q̄ videt ſimonia. verbū aūt videt eſt fictū non autem denotat p̄ciſam veritatē. vt in. l. j. §. deieciſſe. ff. de vi et vi ar. ¶ Scd̄o oppo. et videt q̄ alio reſpectu hec tranſactio non poterat ſuſtineri. q2 laici non poterant conferre vel augmentare penſionē in eccleſia x. q. j. in. c. j. et ſeq̄n. et. c. nouerint. et. c. fi. de re. eccle. non alie. So. dicit Inno. q̄ laici non cōferebāt ſed tacebant et conſentiebant. fatet tñ q̄ ſi iſti laici pcepiſſent ab antiquo cenſum in eccleſia potuiſſent illum remittere et conferre religioſis. et pcipe iuſpatronat9. qd̄ dicit Hoſti. verū ex auctoritate ſuꝑioris et non pactione pñū. et bene loquit q2 al's cōmitteret ſimonia vt hoc. ſed ſuꝑioris auctoritas purgat vitiū. vt in. c. niſi. de ꝑben. ¶ In glo. j. hoc gl. videtur corrigi ꝑ ſeq̄ntē in q̄ dicit q̄ etiā ſuꝑioris auctoritate non pōt conſtitui eccl̄ia cēſualis. tñ in delegato dic vt habet. s. eo. de cetero. In ordinario dicēdū vt le. et no. in. c. ꝓhibem9. et in. c. ſignificauit. de cēſi.

Preterea. Sup ſpirituali ſubiectōne nō licet tranſigi. cōis diuiſio. ſcd̄a ibi Rn̄demus. ¶ No. ꝑmo q̄ vbi ꝯfeſſio emanat ſub diuiſo ꝯſtructo ſeu diuerſis orationib9 pōt quis aduerſe ꝑtis cōfeſſionem q̄tenus facit ꝓ ſe recipere. et quatenus facit ꝯ ſe reijcere. Uel no. aliter et ſic q̄ pōt quis aduerſe ꝑtis confeſſionē recipe ꝓ ſe et aliā ꝑtem ꝯtra ſe impugnare. de hac materia no. plenius in. c. j. de cōfeſ. li. vj. et ꝑ Bar. in. l. aurelius. in. §. item queſijt. ff. de li. leg. ¶ No. ſcd̄o. q̄ ꝯfeſſio fratrū nocet eccleſie etiā vbi agit de iure ſubiectionis. ex ſola enī ꝯfeſſione iſtorū fratrū ferenda erat ꝯtra ecclīam ſnīa. cōcordat c. dilectus. de cap. mo. et. c. ſuborta. de re iudi. cum ſi. ¶ Ultimo no. qd̄ dixi i ſūmario q̄ ſuꝑ ſubiectōne ſpūali non pōt interuenire tranſactio intellige interueniente aliquo tpali. ſecus ſi daret vel teneretur aliud ſpūale. vt no. glo. s. eo. in. c. ſuꝑ eo. et ꝓbatur in. c. veniens. s. eo. ¶ Itē pōt colligi ex tex. q̄ olim dñs ſeu ſuꝑior ſemꝑ ꝑſumit dñs vel ſuꝑior niſi ꝓbet liberatio. nam iſti fratres ꝯfitebant de ꝑterito dicētes ſe olim fuiſſe ſubiectos. et tñ ſnīa fert de pñti ꝯ eos q2 et hodie ꝑſumunt ſubiecti. aſſerēti enī liberationē incumbit onus ꝓbandi. vj. q. vlti. c. actor. et facit ad primū dictū. l. ſiue. C. de ꝓba. ¶ Sed quero nunq̄d ſuꝑ ſubiectione tpali poſſit tranſigi. puta eſt cōtentio vtrū quis ſit ſeruus an liber. Cōclude poſt Hoſti. q̄ aut ē dubiū de ſubiectōne ſeu ſeruitute et pōt tranſigi. vt in. l. fi. C. e. aut ē certū et non valet tranſactio. vt in. l. interpoſitas. C. eo. nam inter ſeruū et dñm nō cadit obligatio. et ſic ñ potuit dñs ſeruo obligari ꝑ trāſactionē. d. l. ꝑ interpoſitas. et ꝑ illā. l. idem dicendū in tranſactione que fieret inter monachū et abbatē. nō enī valet talis tranſactio. q2 abbas non pōt obligari monacho. facit qd̄ no. Jo. an. in regula nō ē obligatoriū in mercu. Hinc dicit Frede. q̄ ſi abbas ꝓmiſit monacho ꝓmoto ad prioratū ſe non reuocaturū eum in vita non obſtante illa ꝓmiſſione pōt illū reuocare. vt no. ſpe cōſi. cclij. et dixi in. c. cū ad monaſterium. de ſta. regu. quod no.

Ex parte. Sup matrimonio tranſigi nō poteſt. Uel pleni9 ſic. Iudex pōt et dʒ ſe interponere ꝓ tranſactione inter ꝑtes fienda ꝑterq̄ in caſib9 in quib9 iura hoc nō admittūt vt ſuꝑ matrimonio. Diuiditur nam ꝑmo hortat legatū vt cōponat etiā in caſibus expſſis a iure. in fi. dicit quid de caſibus nō expſſis ibi in his. ¶ No. ꝑmo q̄ officiū iudicis ꝯſiſtit non ſolum in decidendo cauſas ſcḋm iuris regulas ſʒ etiā in cōponendo inter partes. debet enī iudex a ꝑncipio conari q̄ntū pōt vt ꝑtes reducat ad cōcordiā et ad bonā cōpoſitionē. ꝯcor. xc. di. ꝑ totū. et in. l. j. §. et poſt. ff. de no. ope. nū. ¶ No. ſcd̄o q̄ iudex pōt et dʒ in penis imponēdis interdū detrahere ſeueritati recedendo a penis in iure ſtatutis ſi cā ltima ſubeſt. vtputa quia multitudo delinq̄ntiū ē in cā. et ſic ſine ſcandalo multitudo plecti nō pōt. cōcordantie plurime ſunt in gl. Idem vbi ſubeſt alia cā ltima. ad idem. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his q̄ no. infa. vbi Bar. dicit q̄ etiam penā ſtatuti poteſt iudex moderare ex cā. ¶ No. terno q̄ in caſib9 nō recipientibus diſpenſationē nō dʒ iudex laborare ad cōcordiā. q2 fruſtra laboraret. et q̄ ſint illi caſus j. ſubijcit. ¶ Itē no. q̄ mr̄imoniū ē verū nō ſolū apud fideles. ſʒ etiā infideles. cōcor. j. de cōſang. et affi. in. c. de infidelib9. et in. c. q̄nto. de diuor. ¶ Itē no. q̄ in caſib9 iure nō expſſis dʒ iudex ſemꝑ inclinare in ꝑtē bñāniorē. et hr̄e eq̄tatē ꝑ oculis et penā

impone re habito reſpectu ad perſonas cauſas lo
ca ⁊ tpa que declara. vt in glo. fi. ¶ Ultimo no. et
tene menti iſtū tex. ꝙ ex generali officio ⁊ ptāte le-
gato de latere competit ptās diſpenſandi in his q̄
diſpenſatōnē recipiūt. ⁊ vide ad materiā plene p
Spe. in ti. ō diſpen. §. ꝯſiter. vbi in pncipio dicit ꝙ
legatus de latere pōt diſpenſare in caſib⁹ in quib⁹
diſpenſant epi. archiepi. pmates ⁊ pſiarche ⁊ quili-
bet alius iudex ordinarius cū ipe ſit ordinarius in
tota ꝓuincia gerens vices pape. ⁊ maior oib⁹ poſt
papā. de offi. leg. c. ij. li. vj. Itē diſpenſat etiā in ca-
ſibus in quib⁹ epi ⁊ alij diſpenſare nō pñt. ſ. in oi-
bus q̄ pape nō ſunt reſeruata. de quib⁹ in. c. quod
tranſlationē. s. de offi. le. ⁊ vide qđ ibi dixi. Cōtra
cōcilia vero generalia diſpenſare nō pōt. ⁊ idem
tenet ibi Jo. an. in addi. in v̄. legatus. ꝑ h̄. c. dile-
ctus. el. j. j. de pben. de legato vō nō de latere dicit
ibi Spe. notabile verbū ꝙ nō diſpenſat niſi in caſi
bus iure expſſis. vel ſi pulegiū h̄ ꝯcedit ſpecialit̄.
facit qđ le. ⁊ no. in. c. excōicatis. de offi. lega. Sꝫ q̄-
ro qꝛ tex. h̄ facit mentionē de eq̄tate quid ē eq̄tas.
So. Jo. an. diffinit ſm beatū Cyprianū ꝙ eſt iuſti-
cia dulcore miſericordie temperata. ⁊ hanc diffini
tionē etiā refert Spe. in ti. de diſpen. in. §. j. in ver.
equitas. Diffinit etiā ⁊ ſcđo mō ꝙ eſt rōnabilis mo
dus ꝯtinens miſericordiā ⁊ rigorē. Et ex his po
tes ſumere differentiā inter ius ⁊ equitatē. nā ius
eſt deciſio q̄ fit ſm iuris regulas. Equitas vero eſt
quedā couenientia ⁊ quoddā temperamentū rece
dens ex cauſa a cōibus regulis iuris. vt no. Bar.
in. l. j. C. de leg. Et ſcias ꝙ qñq3 rigor iuris ⁊ ipſuꝫ
ius ponunt̄ ꝓ eodē. vt in. c. ſup litteris. ⁊ qđ ibi di
xi de reſcrip. qñq3 ſunt diuerſa. ⁊ ponit̄ rigor pro
exceſſu iuris qñ ob aliquā cām ad terrorem in aliq̄
caſu ius excedit communes regulas. vt i. c. j. ⁊ qđ
ibi no. j. ō tornea. ⁊ in. c. litteras. de reſti. ſpo. ⁊ qđ
ibi no. ⁊ vide ꝓ equitate ſeruāda bo. tex. in. c. diſci
plina. xlv. di. vbi pulcher tex. ꝙ vna nō abſoluitur
ab alia. ⁊ l. placuit. C. de iudi. ⁊ l. ꝙ ſi ephesi. ff. de
eo qđ cer. lo. ¶ In gl. ij. ibi ſi pōt. No. gl. ꝙ iudex
nō pōt cōpellere ptes ad ꝯcordiā. ſ laborare dꝫ in
quātū pōt. ⁊ idē no. glo. iuris ciuilis in. l. j. §. ⁊ poſt
ff. de no. ope. nun. Fallit in papa in his in quibus
hꝫ plenitudinē ptātis. vt in. c. cū inter. R. ⁊ qđ ibi
no. p Inno. ō ele. ⁊ dic in h̄ vt latius dixi. s. ō treu.
et pace ſup rubro. ¶ Sꝫ q̄ro nūqd indiſtincte poſ
ſit iudex cū bona ꝯſcia ptes reducere ad cōpoſitio
nē. de h̄ p Spe. in ti. ō prepatorijs iudicioꝝ i. §. ex
cipit̄. vbi cōcludit ꝙ ſi iura partiū ſunt ignota hoc
pōt vt h̄. ſi vō iam ſunt clara. vt qꝛ ꝯcluſū ē in cā. ⁊
ſic iudici liquet ꝓ q̄ pte debeat ferre ſniam dubita
uit. Spe. relinqt h̄ diſputatōni. Jo. an. dicit ꝙ niſi
aliq̄ circūſtantie ſuadeāt abſtinere dꝫ a tali cōpoſi
tione q̄ ſi exq̄ ſibi liquet de cā nō dꝫ reducere ad cō
poſitionē ne videat̄ de iure vni⁹ dare alteri ſine cā
qđ nō licet cū iudex debeat reddere vnicuiq3 qđ ſu
um ē. vt. s. in ꝓemio. ſ ex circūſtātijs poſſet h̄ facē
et ceteris parib⁹ magis dꝫ ſuadere actori vincenti
q̄3 reo abſoluēdo. Nō qꝛ ſnia ferēda ꝓ actore ē ſmā
dāda executōi ⁊ i executōis actu poſſet fieri lōgū li

tigiū q̄ rō ceſſat ex pte rei ſm i eo pt ſubeſſe cā. vtpu-
ta qꝛ actor ē pecunioſus. ⁊ parat⁹ appellare quātu3
iura ſibi pmittent. dꝫ ḡ his ⁊ ſilib⁹ cauſis ꝯſiderati
iudex abſtinere vel reducere ad cōcordiā. facit ad
pdicta. c. niſi. j. de pben. ¶ In gl. in v̄. cōiugij. ibi
circa ḡd⁹ lege diuina ꝓhibitos ⁊c̄. ⁊ ex hac gl. de-
bes reſtringere tex. in eo ꝙ dicit ꝙ in matrimonio
nō admitti cōpoſitio. nā dꝫ intelligi qñ p cōpoſitō
nem aliquid fieret ꝯtra vinculū mrimoniale. ſec⁹
ſi ꝓ matrimonio fieret cōpoſitio vt quia ptes cōtē-
dunt ſup cōtractu mrimonij. nam tunc iudex pōt
eas inducere ad cōtrahendū de nouo ſi nullū ſub-
eſt impedimentū. ⁊ idem in ſilib⁹ q̄onibus que de-
pendent a facultate ptiū. Et no. glo. in eo ꝙ dicit ꝙ
gradus diuina lege ꝓhibiti ſūt indiſpēſabiles. qđ
pōt cōcedi ſine cauſa. ſed ſi cauſa maxie ſubeſt ſal-
tem i ſcđo gradu i linea etiā equali poterit papa di
ſpenſare. vt ſentit Jo. an. in. c. p venerabilem. q̄ fi.
ſint le. ⁊ vide qđ ibi dixi. ⁊ tene menti illud dictum.
¶ In glo. in v̄bo eq̄tate ſeruata ibi ꝙ ius ſp ſit pre
ferendū equitati. No. gl. ꝙ ꝓpter equitatē nō ſcri-
ptam nō debet iudex recedere a iure ſcripto. quia
non debet iudex clementior lege velle videri. vt di
cit tex. in aut. de iudi. §. oportet. Et an ⁊ qñ ſit eq̄-
tas ſeruanda. cōiter doc. h̄ in. l. j. C. de legi. faciūt
tria membra. ꝙ aut neutrū ē ſcriptū nec ius. ſ. nec
equitas. aut alterū eſt ſcriptuꝫ aut vtrūq3. Primo
caſu cū neutrū eſt ſcriptū debet iudex ſeruare equi
tatē. vt in. d. l. placuit. ⁊ h̄ vbi dicit̄ ꝙ vbi ius nō re
perit̄ expreſſum debet iudex ſeruare equitatē. ad
h̄ adde notabile dictū Inno. in. c. j. de cōſti. qđ ſe-
quit̄ Bar. in. d. l. j. dicit eñ ꝙ in his q̄ relinquūtur
arbitrio iudicis debet ſemp ſeruare equitatē. ⁊ h̄
caſu debet intelligi tex. in aut. iuſiur. qđ pſtat̄ ab
his. in. §. equius. vbi dicit̄ ꝙ iudex dꝫ iurare ſerua
re eq̄tatē. Scđo caſu cū alterū tm̄ ē ſcriptū ꝓ illud
eſt ſeruandū. ar. vj. q. iij. ſcriptū. ⁊ in. l. ꝓſpexit. ff.
qui ⁊ a quib⁹. Tertio caſu aut ius eſt ſcriptū in ge-
nere ⁊ equitas in ſpecie vel ecōtra. ⁊ ſeruandū eſt
qđ in ſpecie reperit̄ ſcriptū. quia ſpecies derogat
generi. vt in. c. j. ō reſcrip. ⁊ in regula generi. ō re.
iur. li. vj. Aut ambo ſunt ſcripta ſpecialiter ſeu ge-
neraliter. ⁊ tunc cōiter tenet̄ ꝙ equitas eſt pferen-
da. quia ps fauorabilior pferenda eſt. vt in regula
odia reſtringi. de re. iur. li. vj. ¶ In glo. fi. in fi. Et
adde qđ no. in. c. cum quidā. de iureiur. Extra gl.
q̄ro ꝓ declaratōe lr̄e in quib⁹ iura nō admittūt cō-
poſitōnē ſeu diſpenſatōnē. ꝯclude ſm Inno. ho-
ſti. ⁊ Jo. an. ꝙ in criminib⁹ publicis nō dꝫ fieri cō-
poſitio nec diſpenſatio. qꝛ ea qualitercūq3 cōpoſi-
ta iudex punire dꝫ. vt in. c. j. de collu. dete. niſi ſub
ſit aliq̄ lrima cā diſpenſandi. de quo dicendū. vt
in. c. at ſi clerici. in. §. de adulterijs. j. ō iudi. ⁊ in. l.
qd ergo. §. pena grauior. ff. de his q̄ no. infa. idē
eſt in alijs ciuilib⁹ ⁊ criminalibus vbi ex diſpenſa-
tione ſeu cōpoſitione q̄s cōmitteret peccatū morta
le. vel in eo remaneret. Idem eſt in iure pceptiuo
pceptorio. quia ipi⁹ tranſgreſſio inducit mortale.
vt no. hoſt. in. c. j. de treu. ⁊ pace. ⁊ p h̄ tenet h̄ In
no. legatū etiam de latere non poſſe diſpenſare in

gradibꝰ conſanguinitatis ⁊ affinitatis etiã hũana
lege ꝓhibitis. de quibus in. c. non debet. j. de con
ſang. ⁊ affi. ⁊ tene menti hoc dictum. Idem in his
que deuiant a iure naturali vel diuino.

De poſtulando. Rũica.

Si vocati ad iudicia non paciſcunť neqꝫ tranſi-
gunt ſolent ſibi querere aduocatos ⁊ ꝓcuratores.
ideo poſt duas rubricas p̃cedentes auctor ſubijcit
iſtã ⁊ ſequentes. ⁊ p̃mittit ante tractatũ de iudicijs
quia hec ſũt p̃paratoria iudicioꝝ. Quid aũt ſit po
ſtulare habes tex. in. l. j. ff. e. ⁊. iiij. q. vij. in. §. vtrũ
in ꝟ. ſunt aũt. ⁊ ꝑ glo. in. c. vltimo. ⁊ dic ꝙ poſtula-
re eſt deſideriũ ſuũ vel amici ſui in iure apud eũ q̃
iuriſditioni p̃eſt exponere vel alteriꝰ deſiderio cõ-
tradicere. ⁊ h̾ vltimũ cõprehendit aduocatũ ex p̃te
rei. q꜡ cõtradicit deſiderio ⁊ petitioni actoris ſed p̃
cedentia verba referunť ad aduocatũ ex p̃te acto-
ris. Et ex illis ꝟbis diffinitõis dũ dicit̃ i iure ⁊c. de
cido q̃nẽ nũq̃d ↄſulens i camera dicať aduocatꝰ.
et cõclude ꝙ nõ q꜡ aduocatus ẽ qui in iure ꝓponit
vt patet in diffinitõe. ꝓhibitus ğ aduocare nõ cen
ſetur ꝓhibitus in camera cõſulere etiam ꝓcurato-
ri ꝑtis. qđ bene no. ⁊ tenet Bar. in. l. j. ff. de va. et
extraor. cogni. Item quero nunquid illiteratꝰ
poſſit eſſe aduocatus. cõclude ꝙ non. q̃nimo opor
tet ꝙ ſit iure peritus. vñ debet ſaltem ſtuduiſſe ꝑ
quinquẽniũ ⁊ iuramento doctoꝝ eẽ approbatus.
vt in. l. nemini. C. de aduo. diuer. iudi. no. Bar. i
d. l. j. ⁊ h̾ bene no. q̃a multi iniuſte ſe ingerũt huic
aduocationis officio.

C *Lerici.* Clericꝰ in ſacris vel
minoribus benefici-
atus in ſeculari foro poſtulare nõ
debet niſi ꝓ ſe vel ſua eccleſia vel
miſerabilibꝰ ꝑſonis. h. d. Adde vť
ꝓ ꝑſonis ſibi coniunctis. ⁊ ꝓbať h̾
ſupplerio. j. c. fi. Diuidiť. nam prima ꝑs ponit ꝓhi-
bitionẽ a qua. ſcđa excipit ibi niſi. No. p̃mo ar-
gumentũ a contrario ſenſu ꝙ clericus in minoribꝰ
ſi non habet beneficiũ eccleſiaſticũ patrocinari p̃t
etiã in foro ſeculari. ſecus aũt ẽ in cõſtitutis i ſacris
de quo dic vt. j. latius diceť. No. ibi ꝓpriã cãm
vel eccl̃ie ſue. ꝙ cã eccl̃ie nõ diciť cã ꝓpria rectoris
hinc ẽ ꝙ in cã eccleſie ſue põt q̃s eſſe iudex. ij. q. vij.
ſiq̃s erga. dico plene in. c. cum veniſſent. de iudi.
No. tertio ꝙ ↄſtitutus in ſacris põt aduocare ꝓ
miſerabilibꝰ ꝑſonis etiã in foro ſeculari. ⁊ ponde-
ra tex. q꜡ nõ ſufficit miſerabilitas in habitu. ſ; etiaꝫ
dꝫ eẽ i actu. nã p̃mittit ñ indiſtincte ꝓ miſerabilibꝰ
ſed ꝓ illis qui ꝓprias cauſas adminiſtrare nõ poſ-
ſunt vt quia ſũt vidue ⁊ paupes. vel ſi ſunt diuites
et nõ reperiunt aduocatos. ideꝫ in orphanis ⁊ pu
pillis. nã eccleſia debet eas defendere. lxxxvij. di.
per totũ. ⁊ đ his miſerabilibus. vide qđ dixi in. c. ſi
gnificantibus. de offi. dele. In glo. j. in fi. vt ha-
beas ꝑfecte hanc materiã ſcias ꝙ in clericis poſſũt
aſſignari q̃nqꝫ ordines poſtulantiũ. Primꝰ ẽ epoꝝ
et ſupioꝝ. de his ꝑ Hoſti. j. c. fi. ⁊ vide tex. in. c. pla-
tũ. lxxxviij. di. Secũdus ẽ ordo ſacerdotũ. đ h̾ i. c.
fi. j. co. Tertius ẽ cõſtitutoꝝ in ſacris nõ ſacerdotũ
vel exiſtentiũ in minoribꝰ bñficiatoꝝ. ⁊ de his tra-
ctať h̾. Quartus ordo minoꝝ clericoꝝ nõ bñficia-
toꝝ. ⁊ de h̾ etiã h̾. Quintus eſt ordo regulariũ. et
de h̾. j. c. ꝓxi. Proſequemur ğ tertiũ ⁊ quartum
et reliquos in locis ſuis p̃alle. in quibꝰ ẽ dicenduꝫ
ꝙ cõſtitutꝰ in ſacris nõ ſacerdos nõ dꝫ eſſe aduoca
tus in foro ſeculari in negocijs ſecularibꝰ. ſed in iu
dicio eccleſiaſtico põt. vt eſt tex. h̾ a cõtrario ſenſu.
et tenẽt cõiter doc. ⁊ facit tex. in. c. cũ pridem. ſ. de
pac. Item in iudicio ſeculari põt eſſe aduocatꝰ ꝓ
negocijs eccleſiaſticis. vt ꝓbat iſte tex. a contrario
ſenſu ibi in negocijs ſecularibꝰ. ſecus ğ in eccleſia-
ſticis ſm Inno. ⁊ diciť eccleſiaſticũ negociũ aut rõ
ne ꝑſone. vt q꜡ ꝑſona eccleſiaſtica ſecũdo foꝝ rei li
tigat coram ſeculari. Itẽ põt dici ecleſiaſticũ rõne
delicti. vt q꜡ ꝓ ſacrilegio eccl̃ia voluit ↄuenire laicũ
corã iudice ſeculari qđ põt. vt in. c. cũ ſit generale.
de fo. cõpe. Itẽ põt dici eccleſiaſticũ rõe rei de qua
agiť. vt q꜡ res ẽ eccl̃ie ſm Hoſti. ⁊ bñ. No. ꝙ iſte
clericus põt eſſe aduocatus in iudicio ſeculari ꝓ ꝑ
ſona eccl̃iaſtica ibi litigante. vel de delicto ſeu rebꝰ
eccleſiaſticis. vbi ğ litigantes ⁊ negocia ſecularia
ſunt dꝫ exñs in ſacris oĩno abſtinere niſi in caſibꝰ
hic exceptis. h̾ ꝓcedũt ſi cõſtitutus in ſacris hꝫ be-
neficia ex quibꝰ põt ſuſtentari. Si ꝟo nõ hꝫ lꝫ glo.
h̾ dicat ꝙ nõ põt aduocare. ſ; dꝫ agere ↄtra epm vt
ſibi ꝓuideat. dicit Hoſti. ⁊ melius ꝙ ſi de facto iſte
clericus egeret ꝙ ſibi lꝫ ex tali aduocatõne ſibi vi-
ctum querere. ar. c. clericus victum. xcj. di. ⁊. C. de
patribꝰ q̃ fi. diſtra. l. j. ff. đ obſerua. ieiu. ↄſiliũ. §. vl
timo. Et ſi dicas quõ põt agere cũ teneať epus ſibi
ꝓuidere. Rñdeť ꝙ forte h̾ ab epo obtinere nõ po-
teſt. vel ꝓpter impotentiã. vel ꝓpter indigentiam
epi vel aliã cãm vt dixi. ſatis h̾ placet. nã ſi clericus
ꝓpter indigentiã licite exercet opus rurale. vt i. c.
j. de cele. miſ. Itẽ licite emit materiã aliquã vt illaꝫ
redigat in formã. ar. coꝝ q̃ no. glo. in. c. canonum.
xiiij. q. iiij. q̃ gl. dicit ꝙ põt emere coriũ ⁊ inde face-
re ſotulares fortius dꝫ ſibi licere aduocatõis offi-
ciũ exercere cũ magis ↄueniat dignitati. ⁊ aduoca
ti dicunť defendere rempublicam ſicut milites ar
mate militie. vt in. l. aduocati. C. đ aduo. diuer. iu-
di. Si vero ẽ clericus in minoribꝰ ↄſtitutus habẽs
bñficia ſufficientia idẽ dicendũ in iſto ſicut in cõſti-
tuto in ſacris. q꜡ iſti equipanť. vt in tex. aut nõ ha-
bens ſtipendia ſaltẽ ſufficientia. ⁊ põt in vtroqꝫ fo
ro. vt in tex. ⁊ in glo. Hec ꝓcedũt in ciuilibꝰ cauſis
ſed in criminalibus vbi venit imponẽda pena ſan
guinis dꝫ clericus oĩno abſtinere. vt in. c. ſñiam.
ne cle. vť mo. ⁊ no. in. c. j. lj. di. ⁊ h̾ indubitanter cũ
vult eſſe ex p̃te actoris. q꜡ nõ poſſet petere reũ pu-
niri ſine metu irregularitatis ex q̃ agit ad penã ſan
guinis. q꜡ preſtaret auxiliũ. vt i. c. ſiq̃s viduã. l. di.
Sꝫ dubiũ ẽ nũquid poſſit eẽ aduocatꝰ ꝓ parte rei
et videť p̃mo ꝙ ſic. q꜡ etiã eccl̃ia defendit reos. ⁊ ꝓ
eis ſupplicat ne patianť penã mortis vel membri.
abſciſionẽ. vt in. c. nouimꝰ. j. de ꝟ. ſig. ⁊. xxiij. q. v.
c. reos. In ↄtrariũ facit q꜡ forte ꝓpter imperitiam